

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské výchovy

BAKALÁŘSKÝ PROJEKT

Studijní obor: Sociální pedagogika

PETRA PALONCYOVÁ

Volnočasové aktivity dětí s handicapem na běžné základní škole

Vedoucí práce:

Mgr. Zuzana Štefániková

Olomouc 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně a všechnu použitou literaturu a prameny jsem uvedla v závěrečném seznamu.

V Karviné, dne 28. 5. 2014

Petra Paloncyová

Poděkování

Děkuji Mgr. Zuzaně Štefánikové za odborné vedení a pomoc. Statutární zástupkyni ředitele Základní školy U Lesa Mgr. Evě Szwedové za ochotnou spolupráci a informace, které mi poskytla.

Obsah

ÚVOD.....	7
1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍ ŠKOLY U LESA.....	8
1.1 Základní údaje o organizaci.....	8
1.2 Hlavní činnost zařízení	8
1.3 Zakotvení organizace do regionu.....	9
1.4 Charakteristika organizace.....	9
1.5 Stručná historie organizace.....	11
1.6 Ekonomická situace organizace.....	12
1.7 Zkušenosti s podáváním projektů	12
1.8 Integrace	14
1.8.1 Děti s postižením.....	16
1.8.2 Žáci integrováni na základní škole U Lesa v Karviné	17
1.9 Volný čas	18
2 CHARAKTERISTIKA VOLNOČASOVÉHO PROJEKTU.....	19
2.1 Předmět projektu.....	19
2.2 Cíl projektu	19
2.3 Potřebnost projektu.....	20
2.4 Charakteristika současného stavu	22
2.5 Charakteristika nového stavu.....	23
2.6 Multiplikační efekt.....	23
2.7 Návaznost projektu na další aktivity	23
2.8 Návaznost dalších aktivit na projekt	24
2.9 Udržitelnost projektu	25
2.10 Metody práce	25
3 NÁZEV PROJEKTU „HRAVÉ TVOŘENÍ“	26

3.1 Projektová setkání.....	27
<i>Setkání ZÁŘÍ</i>	27
<i>Setkání ŘÍJEN</i>	28
<i>Setkání LISTOPAD</i>	29
<i>Setkání PROSINEC</i>	31
<i>Setkání LEDEN</i>	32
<i>Setkání ÚNOR</i>	34
<i>Setkání BŘEZEN</i>	35
<i>Setkání DUBEN</i>	37
<i>Setkání KVĚTEN</i>	39
<i>Setkání ČERVEN</i>	40
3.1.1 Závěrečné projektové setkání.....	42
3.2 Personální zajištění projektu.....	42
3.3 Technické řešení projektu.....	42
3.4 Bezpečnost práce.....	42
3.5 Rozpočet projektu.....	43
3.5.1 Tabulka celkového rozpočtu projektu.....	43
3.5.2 Materiální prostředky.....	44
3.5.3 Výtvarné potřeby.....	44
3.5.4 Keramická hlína a akrylové barvy.....	45
3.5.5 Suroviny na přípravu pokrmů.....	45
3.5.6 Literatura.....	46
3.5.7 Závěrečné setkání.....	46
Závěr.....	48
Seznam literatury.....	49
Internetové zdroje.....	51
Seznam použitých zkratk.....	52

Seznam příloh	53
Příloha č. 1	54
Příloha č. 2	55

Úvod

Svůj bakalářský projekt píšu o Základní škole U Lesa v Karviné. Tato škola je jedinečná v integraci dětí s handicapem ve městě. K napsání tohoto projektu mě přivedla má vlastní zkušenost na této škole jako asistent pedagoga. Tuto práci jsem zde vykonávala devět let. V té době jsem měla možnost poznat mnoho dětí, které byly individuálně integrovány na této škole do běžných tříd. Žáci zde prožili se svými spolužáky i asistenty pedagoga, celou část základního vzdělání.

Cílem tohoto bakalářského projektu je vytvoření volnočasových aktivit na základní škole pro integrované žáky, kteří zde docházejí nebo docházeli. Tyto děti chodí na běžnou základní školu a denně se setkávají se svými spolužáky, kteří v odpoledních hodinách tráví čas mimo domov v různých zájmových zařízeních. Děti s postižením tuto možnost nemají. Jelikož volnočasové aktivity, pro tuto specifickou skupinu dětí nejsou běžné a scházejí, rozhodla jsem se využít prostorů školy, které tito žáci dobře znají, a vytvořit pro ně volnočasové kroužky s přihlédnutím k jejich handicapu. Aby i oni mohli smysluplně využívat odpolední čas, který mají.

V první kapitole se zabývám charakteristikou základní školy, pro kterou je bakalářský projekt vytvořen. Jsou zde uvedeny údaje, historie a projekty na kterých se škola podílela. Kapitola dále pojednává o městě Karviné a umístění školy v regionu. Součástí je i část s teorií, která se věnuje pojmu integrace, volný čas a konkrétním integrovaným žákům na této škole, kterých se daný projekt týká a jejich začlenění do běžných tříd.

V druhé kapitole uvádím popis a cíle projektu. Součástí je i rozbor analýzy daného projektu. Zamýšlím se a popisuji možnosti jeho udržitelnosti. Poslední část tvoří návrhy metod práce v rámci projektu.

Třetí část je věnována samotnému projektu, který bych chtěla realizovat pro integrované žáky. Je zde podrobně popsáno každé setkání v jednotlivých kroužcích se zaměřením na určité aktuální téma. Její realizace má žáky obohatit o zkušenosti sociálních prožitků dětí s různými handicapem. Dát jim možnost pocitu, že mají stejné možnosti činností jako ostatní vrstevníci a ještě více se zapojit do majoritní společnosti. V poslední části popisuji personální zajištění a rozpočet.

1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍ ŠKOLY U LESA

1.1 Základní údaje o organizaci

Název organizace:	Základní škola Karviná - Ráj U Lesa 713
Sídlo organizace:	U Lesa 713/19, 734 01 Karviná - Ráj
Právní forma:	příspěvková organizace
Zřizovatel:	Statutární město Karviná
Ředitel školy:	Mgr. Tomas Vlachopulos
Statutární zástupce:	Mgr. Eva Szwedová
IČ:	480 04 529
DIČ:	CZ48004529
Zahájení činnosti:	1. 9. 1965
Identifikátor práv. osoby:	600 135 942
E-mail:	sekretariat@ulesakarvina.cz
Webové stránky:	www.ulesakarvina.cz
Školská rada:	zřízena 1. 11. 2005
počet členů:	3
e-mail:	sr.ulesa@email.cz ¹

1.2 Hlavní činnost zařízení

Hlavní činnosti zařízení je poskytování základního vzdělávání v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a s obecně závaznými právními předpisy.

Hlavním účelem a předmětem činnosti příspěvkové organizace v základním vzdělávání je vést žáky k tomu, aby si osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění.

---

¹ srov. VLACHOPULOS, T. *Výroční zpráva školy 2012/2013*. 2013, s. 2.

Mezi poskytování školských služeb, které neposkytují stupeň vzdělání, v organizaci patří:

- Zájmové vzdělávání – školní družina
- Školní stravování žáků základní školy a žáků a studentů jiných zřizovatelů
- Závodní stravování ve vlastním zařízení zaměstnanců základní školy²

Škola pronajímá tělocvičnu organizacím a fyzickým osobám na území města Karviné.

Základní škola poskytuje doplňkovou činnost, která je vymezena na základě ustanovení zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.³ Výnosy z těchto činností jsou příjmem organizace. Doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně.

1.3 Zakotvení organizace do regionu

Základní škola U Lesa se nachází v Moravskoslezském kraji ve Statutárním městě Karviná. Leží na hraničním přechodu s Polskou republikou, v blízkosti města Ostravy. Počátky Karviné sahají až do 12 století. Nachází se zde velké množství historických památek. Určitě stojí za zmínku zámek Fryštát, Kostel sv. Petra z Alkantary, lázeňský komplex Darkov a Slezská univerzita. Bohužel díky útlumu těžby uhlí je zde velká nezaměstnanost.

Škola U Lesa je situována uprostřed sídliště Ráj, v bezprostřední blízkosti lesoparku, který je školou využívám k projektové výuce či tělesným aktivitám. Z okolí také pochází většina žáků, kteří ji navštěvují. Jelikož škola leží v blízkosti dalších dvou základních škol, je díky myšlence integrace velká šance tuto školu udržet v chodu i do budoucna. Je specifická svou bezbariérovostí. Proto školu navštěvují a dojíždějí zde žáci i z jiných částí Karviné nebo z okolních měst.

1.4 Charakteristika organizace

Základní škola U Lesa je školou bezbariérovou a její součástí je školní jídelna a školní družina. Poskytuje základní vzdělání, zabezpečuje rozumovou výchovu, poskytuje mravní, estetickou, pracovní, zdravotní, tělesnou a environmentální výchovu žáků v souladu se zásadami vlastenectví, humanity a demokracie.⁴

² srov. HANZEL, T. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Karviná-Ráj U Lesa 713*. 2013, s. 2.

³ srov. HANZEL, T. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Karviná-Ráj U Lesa 713*. 2013, s. 4.

⁴ VLACHOPULOS, T. *Výroční zpráva školy 2012/2013*. 2013, s. 2.

Škola má několik školních vzdělávacích programů:

- Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Všichni toužíme být úspěšní“, verze_5, platná od 1. 9. 2013.
- Školní vzdělávací program pro vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením „Všichni toužíme být úspěšní“, verze_4, platná od 1. 9. 2012.
- Školní vzdělávací program školní družiny „Člověk a jeho svět“, verze_3, platná od 1. 9. 2013.
- Školní vzdělávací program pro obor Vzdělání základní škola speciální "Všichni toužíme být úspěšní a s pomocí vše zvládneme“, verze_1, platná od 1. 9. 2010

Jelikož je škola bezbariérová, umožňuje tím i integraci zdravotně postiženým žákům. Ve škole se nachází výtah i plošina pro vozíčkáře. V roce 2008 zde byla zřízena speciální autistická třída s pěti žáky, speciální pedagožkou, učitelkou a asistentkou pedagoga. Třída se nachází v přízemí budovy školy. Je rozdělena do dvou učeben. V jedné učebně se žáci učí, druhá místnost slouží hlavně k výtvarným a pracovním činnostem. K výuce se i zde využívá interaktivní tabule a speciální pomůcky určené těmto žákům.

Zhruba 56 žáků z celkového počtu 345 trpí vývojovou poruchou učení nebo vývojovou poruchou chování. Tito žáci jsou integrováni v běžných třídách. Škola má 10 asistentů pedagoga, kteří se starají o zdárnou integraci žáků s tělesným postižením, mentálním postižením a žáků postiženým poruchou autistického spektra.

Na škole působí výchovný poradce, ICT koordinátor pro 1. a 2. stupeň, metodik EVVO, koordinátor ŠVP, školní preventista a speciální pedagog.

Součástí školy je školní jídelna a školní družina. Ve školní jídelně se stravují nejen žáci a zaměstnanci školy, ale i cizí strážníci a důchodci. Ve školní družině tráví čas po vyučování žáci prvního až třetího ročníku. Mají zde k dispozici různé kroužky, jako např. hra na zobcovou flétnu, míčové hry pro chlapce, roztleskávačky pro dívky, počítačový kroužek, přírodovědný kroužek.

K budově náleží fotbalové a tartanové hřiště. Nedílnou součástí je i rozlehlá zahrada, na které se nachází naučná stezka. Celý areál je bezbariérový.

Škola je vybavena tělocvičnou, dílnami i odbornými učebnami (přírodopisu, chemie, fyziky, zeměpisu, cizích jazyků, hudební výchovy, výtvarné výchovy, informatiky). V těchto učebnách se nachází i interaktivní tabule a dataprojektory. Všechny kmenové třídy jsou vybaveny výškově stavitelnými lavicemi a židlemi. Velkým kladem je celková zasít'ovanost školy, která v případě potřeby bude plnit funkci krizového centra magistrátu.

Škola prošla v roce 2009 celkovou revitalizací. Byla pořízena nová okna, budovy byly zatepleny, opravena byla také střecha školy. Pro žáky byl v suterénu školy zřízen školní klub. Rekonstrukcí prošla také cvičná kuchyňka, kterou žáci navštěvují v rámci pracovních činností. Kuchyňka je využívána i autistickou třídou a integrovanými dětmi s pedagogickými asistenty. Žáci se zde učí připravovat jednoduché pokrmy a základy stolování.

Pro integrované žáky byla v přízemí zřízená relaxační místnost, jejichž součástí je i sprchovací koutek a masážní stůl. V místnosti je i dostatek kompenzačních pomůcek.

V přízemí školy je umístěna velkoplošná obrazovka, která v rámci sponzorské akce firmy ŠIK. CZ informuje formou krátkých spotů průběžně žáky školy a zaměstnance o nejnovějším dění a o nabídkách dalšího vzdělávání. Tento program je rovněž využíván školou k prezentaci její činnosti a aktivit formou krátkých spotů.⁵

Vyučování probíhá na prvním stupni formou otevřeného učení a projektového vyučování.

1.5 Stručná historie organizace

Základní škola U Lesa v Karviné - Ráji byla slavnostně otevřena 1. 9. 1965. Vyučování bylo tehdy zahájeno za účasti veřejnosti i televize. Ve škole se sešel kolektiv pedagogů pod vedením paní ředitelky Vlasty Štorové.

V roce 1970 došlo ke změně ve vedení školy. Ředitelem se stal František Melka. Škola prožívala velký příliv žáků a musela se s tím vyrovnat. V prostorných chodbách byly dobudovány třídy. Od prvního do pátého ročníku se vyučovalo na směny, ve třídách bylo i 42 žáků. Některé ročníky byly označeny až do písmene CH. Pro tak velký počet žáků byla malá tělocvična, a tak se v suterénu budovy vybudovala větší.

Velký nápor tehdy prožívala i školní družina a školní jídelna. Vychovatelky pracovaly od rána do večera. Jídelna na nápor žáků nestačila, proto se někteří stravovali v přilehlé slovenské škole. I přes tento velký počet se pro děti pořádala řada aktivit i mimo vyučování. V zimě se u školy zřizovalo kluziště. V teplých dnech se na zahradě školy pořádaly dětské radovánky i různé soutěže.

V 70. letech na školu nastoupili manželé Čermákoví, kteří se zasloužili o dobrou reprezentaci školy ve sportovních aktivitách. Veškerý svůj volný čas věnovali dětem a sportu. Škola vychovala budoucí československou reprezentantku v běhnu Annu Filičkovou. Žáci školy zvítězili i v celostátní soutěži Pohár rozhlasu v atletice.

Ve školním roce 1981/1982 byla na škole otevřena první třída v okrese Karviná s rozšířenou výukou matematiky a přírodních předmětů. I tyto děti se později zúčastnily řady

⁵ srov. VLACHOPULOS, T. *Výroční zpráva školy 2012/2013*. 2013, s. 2.

soutěží, ať už okresního nebo krajského formátu. Většina těchto žáků se stala i úspěšnými středoškoláky a vysokoškoláky.

Velmi úspěšný byl také pěvecký sbor pod vedením paní učitelky Heleny Jórové a Aleny Burdové. Úspěchy se slavily i na poli výtvarné výchovy pod vedením paní učitelky Danuše Sztablové a Gabriely Drongové.

Dodnes má škola velké úspěchy ve zdravotnickém kroužku, který vedla paní učitelka Marie Všeticková. Dnes tento kroužek vede paní učitelka Marta Sedláčková a její žáci vyhráli státní kolo v této soutěži.

Pod vedením paní učitelky Václavy Wojewodové jsou vychováváni malí herci, kteří navštěvují divadlo malých forem AMADIS. Toto divadlo působí dodnes.

V roce 2001 do vedení školy nastoupil současný pan ředitel Mgr. Tomas Vlachopulos, který se zasloužil o to, aby se škola stala bezbariérovou. Motem školy se stala myšlenka „Pomáhejme si“.⁶ V roce 2015 bude škola slavit 50. let od jejího otevření.

1.6 Ekonomická situace organizace

Organizace je financována Krajským úřadem v Ostravě a Magistrátem města Karviné. Prostřednictvím schválených grantů a projektů získává další finance. Tyto projekty vypisuje město Karviná, Krajský úřad, MŠMT a EU.

Školy s integrovanými žáky mají nárok na zvýšené finanční příspěvky určené na mzdové prostředky pracovníků, kteří se podílejí na vzdělávání těchto žáků. Dále na konkrétní potřeby, které tito žáci vyžadují. Jsou to například speciální učebnice, lavice a kompenzační pomůcky.⁷

1.7 Zkušenosti s podáváním projektů

Projekt „*Profesní rozvoj pedagogických pracovníků Základní školy Karviná - Ráj U Lesa 713 za účelem zkvalitnění výuky*“ - Škola získala grant v rámci oblastní podpory Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Grant je spolufinancován ze státního rozpočtu České republiky a Evropského sociálního fondu. Během 11 měsíců má možnost 35 pedagogických pracovníků se zapojit do vzdělávání a rozšířit si tak znalosti a dovednosti, které jsou stěžejní pro zefektivnění výuky a profesní růst pedagoga. Cílem projektu je naučit pedagogy vyšší profesionality

---

⁶Téma: *Historie organizace*. Informace poskytla Mgr. Eva Szwedová, statutární zástupkyně školy. Karviná, 3. 2. 2014.

⁷srov. PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*. 2003, s. 87.

zpracování podkladů pro výuku a zefektivnění prezentace probírané látky prostřednictvím využití programů MS Word, Excel, PowerPoint, Adobe Photoshop a CorelDRAW a získat praktické zkušenosti využívání interaktivní tabule ve výuce. Druhá oblast poskytne pedagogům znalosti v oblasti prevence syndromu vyhoření, řešení konfliktních situací a zvládnání stresu. Cílem rozvoje v anglickém jazyce je osvojení si základní gramatiky a slovní zásoby tohoto jazyka za účelem navázání mezinárodní spolupráce se zahraničními školami či čerpání hodnotných zdrojů informací z cizojazyčné literatury.

Projekt **„EU Peníze školám“** - díky projektu byla nakoupena nová technika a pořízeno několik programů. V rámci projektu bylo vybráno celkem 19 šablon a to 4 x čtenářská gramotnost, 4 x přírodovědná gramotnost, 2 x matematická gramotnost, 9 x ICT.

Projekt **„Karvinský informační systém základních škol“** - Město Karviná získalo téměř 7 milionů korun od Evropské unie na realizaci projektu. Předmětem tohoto projektu byla modernizace počítačového vybavení jednotlivých škol. Cílem bylo taktéž pořídit do škol projekční a audiovizuální techniku, jejímž prostřednictvím je možné aplikovat moderní způsoby výuky v praxi. Projekt byl realizován během letních prázdnin a od září 2010 již plně slouží jak žákům, tak i učitelům jednotlivých škol. V rámci tohoto projektu bylo pořízeno vybavení do celkem 48 učeben ve všech základních školách v Karviné. Na Základní škole U Lesa byla pořízena nová počítačová učebna, která je hojně využívána k výuce všech předmětů.

Projekt **„Přátelství bez bariér“** - Projekt je podporován OKD. Předmětem projektu je spolupráce s Polskou školou ve Wodzislawi, kterou navštěvují také handicapovaní žáci, tak jako na ZŠ U Lesa. V rámci projektu jsou uskutečňovány různé sportovní akce, výlety a společná setkání dětí. Společně poznávají kraj a kulturu svých kamarádů ze zahraničí a naopak.

Projekt **„Přátelství bez bariér ve sjednocené Evropě“** a projekt **„Voda, náš společný mezinárodní poklad“** – úspěšně navazují na projekt „Přátelství bez bariér“. Cílem projektu je další prohlubování a poznávání jednotlivých příhraničních regionů a obou krajů.

Projekt **„Cizí jazyky – otevřené dveře do EU“** - Projekt byl zaměřen na rozvoj vzdělávání žáků karvinských základních škol v oblasti cizích jazyků. Cílem tohoto projektu bylo zintenzivnit výuku cizích jazyků na všech karvinských základních školách, zatraktivnit žákům i pedagogům samotnou výuku cizích jazyků pomocí moderních ICT technologií. Dále pak žáky pomocí zahraničních pobytů motivovat a v praxi jim ukázat, že znalost cizích jazyků patří k základním dovednostem občanů EU, pomocí nichž budou schopni v celé Evropě navázat nové kontakty a také se pohybovat na celoevropském trhu práce. Mezi klíčové aktivity projektu patřilo zavedení nových forem výuky, realizace krátkodobých zahraničních pobytů žáků, vytvoření internetového portálu pro žáky a pedagogy a realizace workshopů pro pedagogické pracovníky.

Projekt „*Integrace na druhou*“ - byl projekt Moravskoslezského kraje, do kterého se zapojilo 20 vybraných škol (podmínkou pro účast v projektu byla existence školního poradenského pracoviště, které tvoří školní psycholog/spec. pedagog, výchovný poradce a metodik prevence). Cílem projektu bylo zkvalitnění systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, zlepšení vzdělávacích podmínek těchto žáků na školách, které zřizují školní poradenská pracoviště, prostřednictvím kvalitního a vysoce odborného vzdělávání pedagogických pracovníků těchto škol včetně školních psychologů a školních speciálních pedagogů.

Projekt „*Autistická třída*“ – byl podpořen Nadací ČEZ. Základními cíli projektu je myšlenka zkvalitnění péče o žáky a jejich výuku doplněním části úvazku druhého speciálního pedagoga. Zajistit bezpečné a příjemnější prostředí pro žáky obnovou stávajícího zastaralého nábytku. Pořízením nových výukových programů zkvalitnit výuku pomocí interaktivní tabule. Zajistit relaxaci a zklidnění žáků pomocí hipoterapie - metodou, využívající přirozeného pohybu koně v kroku a canisterapie, což je pozitivní psychosociální a fyziorehabilitační působení na postižené děti prostřednictvím speciálně cvičeného a vedeného psa.⁸

1.8 Integrace

Integrace – integrované vzdělávání dle Pedagogického slovníku jde o *přístupy a způsoby zapojení žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol. Cílem je poskytnout i žákům s těžkými a trvalými zdravotními postiženími společnou zkušenost s jejich zdravými vrstevníky a přitom respektovat jejich specifické potřeby. V zahraničí je rozšířeno, od počátku 90. let se postupně uplatňuje i v ČR. Má různé stupně: od oddělených speciálních tříd na běžné škole až po individuální zařazení žáka do libovolné školní třídy. Na základních školách zhruba polovina postižených žáků je začleněna do integrovaného vzdělávání.*⁹

Integrace přináší jedincům se zdravotním a tělesným postižením podporu a zvýšení jejich sebevědomí přičemž jim dává možnost rozvíjet svůj potenciál. Hlavním cílem školní integrace tak jako sociální integrace je začlenit jedincem se zdravotním postižením jak společensky tak globálně. Akceptovat ho jako člověka a dát mu možnost co jak nejširší seberealizace, kterou mu umožňuje jeho vlastní handicap.¹⁰

⁸ Základní škola U Lesa [online]. 2014 [cit. 15-3-2014]. Dostupné z <http://ulesakarvina.cz>.

⁹ PRŮCHA, J. a kol. *Pedagogický slovník*. 2003, s. 87.

¹⁰ srov. FRANIOK, P. *Vzdělávání osob s mentálním postižením*. 2008, s. 18.

***Handicapovaný žák** je jedinec, který je znevýhodněný v sociálních vztazích, výkonnosti a ve školní práci. Ve školách se užívá i pojem zdravotně postižené dítě a žák.¹¹*

Mnoho lidí ve společnosti má bohužel předsudky o těchto jedincích. Mají z nich strach nebo k nim dokonce cítí i odpor. Domnívají se, že jsou to lidé nešťastní, bez smyslu pro humor, radosti či nedovedou prožívat úspěchy. Kolik lidí se na ulici otočí a podívají se na ně? Odlišují se od společenských norem společnosti a tím dle nich výrazně vyčnívají. Je smutné, že stále mnoho lidí neumí s handicapovanými lidmi komunikovat, nerozumí jim a straní se jich.¹²

***Sociální integrace** je proces rovnoprávného začleňování člověka do společnosti – je tedy něčím naprosto přirozeným a týká se každého člena společnosti. Potom je nezbytné jejich integraci aktivně podporovat a vytvářet pro ni vhodné podmínky.¹³*

Na Základní škole U Lesa je integrace jak individuální, tak i skupinová, která je poskytována ve speciální autistické třídě. Individuální integrace probíhá v běžných třídách. Ve třídách s integrovanými žáky je asistent pedagoga. ***Asistent pedagoga** je pedagogický pracovník. Je zaměstnancem školy a působí ve třídě, v níž je začleněn žák nebo žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.¹⁴* Tito zaměstnanci procházejí výběrovým řízením. Na škole U Lesa se těchto výběrových řízení účastní i rodiče budoucích integrovaných dětí. Ředitel školy klade velký důraz na jejich názory a pocity k člověku, který s jejich dítětem prožije školní docházku. Pracovní náplň stanovuje ředitel školy na základě odborných podkladů ze Speciálně pedagogického centra nebo Pedagogicko-psychologické poradny. Asistent individuálně pomáhá integrovanému žákovi při orientaci ve škole a s učební látkou. Velmi důležitá je komunikace s pedagogy a žáky mezi sebou. Pomáhá s vypracováním Individuálního vzdělávacího plánu na školní rok. Dále žáka doprovází ho na různé akce pořádané školou.¹⁵ Asistent pedagoga je stěžejní oporou pro integrovaného žáka, dle možností však může pomáhat i ostatním žákům a pedagogům. Říká se, že jsou to partáci, kteří spolu vše zvládnou. Musí se mezi nimi vytvořit dobrá komunikace, přátelství a porozumění. Navrhovaný projekt zahrnuje pomoc dobrovolníků. Je možnost tuto aktivitu nabídnout i asistentkám pedagoga. Je to jedna z možností a příležitostí společného trávení času mimo výuku a navázání vřelejších vztahů.

Skupinová integrace autistických dětí, která se rovněž na škole nachází je specifická malým počtem žáků a speciálním vybavením tříd. Pracují zde dva speciální pedagogové a jeden

---

¹¹ MERTIN, V. *Individuální vzdělávací program*. 1995, s. 13.

¹² srov. SLOWÍK, J. *Speciální pedagogika*. 2007, s. 21.

¹³ SLOWÍK, J. *Speciální pedagogika*. 2007, s. 31.

¹⁴ UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*. 2010, s. 43.

¹⁵ srov. UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*. 2010, s. 46.

asistent pedagoga. Ve třídě je pět autistických žáků. Učí se dle svých možností a zdravotního stavu. K dispozici mají boxy na výuku ve třídě a relaxační místnost s interaktivní tabulí.

Obě dvě možnosti integrace nabízejí handicapovaným dětem zažít pocit, že jsou součástí běžné základní školy. Denně se na chodbách setkávají se svými vrstevníky. Prožívají úspěchy i prohry. Jezdí společně na výlety nebo do škol v přírodě. Základní škola U Lesa je známá v okolí svým jedinečným přístupem k těmto dětem. Nejen vybudováním bezbariérových vstupů, ale hlavně přístupem vedení školy, pedagogů a asistentů pedagoga.

1.8.1 Děti s postižením

Postižený je jedinec trpící nějakým druhem trvalého tělesného, duševního, smyslového nebo řečového poškození, které mu bez speciální pomoci více méně znemožňuje splňovat požadavky běžného vzdělávacího procesu a provozu¹⁶.

Děti, které lze úspěšně integrovat na běžné základní školy přibývá. Je to zdůvodněno tím, že rodiče mají zájem a trvají na zařazení svých dětí mezi zdravý kolektiv. Nechtějí své děti oddělovat ve speciálních školách. Integrace je přínosná nejen pro děti, rodiče, ale i pro společnost. Žáci, kteří mají ve třídě integrované spolužáky, se s nimi učí komunikovat, hrát a vytváří se přátelství.

Na základních školách se integrují děti s mentálním postižením. **Mentální postižení lze definovat jako vývojovou duševní poruchu se sníženou inteligencí demonstrující se především snížením kognitivních, řečových, pohybových a sociálních schopností s prenatální, perinatální i postnatální etiologií.**¹⁷ Mentální retardaci lze klasifikovat do čtyř kategorií. Je to lehká, střední, těžká a hluboká mentální retardace. Dále jiná a nespecifikovaná mentální retardace.¹⁸ Každá z těchto kategorií určuje stupeň mentální retardace a tím i možnost zařazení dítěte do vzdělávacího procesu. Jedince s lehkou mentální retardací lze integrovat s pomocí podpůrných opatření nebo individuálního vzdělávacího plánu do běžné základní školy.

Mnoho dětí s mentální retardací má společné znaky. Mezi ně řadíme například zpomalenou chápavost, hyperaktivitu, citovou vzrušivost, impulzivnost, neobratnost ve vyjadřování. Jejich paměť je menšího rozsahu a krátkodobá. K zapamatování musí mít více času a převládá mechanická paměť. Z důvodu těchto omezení je potřeba stálá intenzivní péče.¹⁹ U dětí s mentálním postižením se dále může vyskytnout i pervazivní vývojové poruchy. Mezi ně řadíme poruchy autistického spektra. Tito jedinci mají narušenou oblast vývoje ve třech

¹⁶ MERTIN, V. *Individuální vzdělávací program*. 1995, s. 13.

¹⁷ BENKOVÁ, P. ZIKL, P. *Dítě s mentálním postižením ve škole*. 2011, s. 9.

¹⁸ srov. BENKOVÁ, P. ZIKL, P. *Dítě s mentálním postižením ve škole*. 2011, s. 11.

¹⁹ srov. FRANIOK, P. *Vzdělávání osob s mentálním postižením*. 2008, s.22-23.

základních oblastech. Triádou problémových oblastí jsou sociální interakce a sociální chování, komunikace a představitivost.²⁰ Pro děti s autismem není jednoduché vyznat se ve společnosti. Chápat, co okolní svět po nich chce a rozumět mu. Toto postižení je velmi závažné a ne všechna integrace těchto dětí na základní školy bývá vhodná. U některých jedinců pomocí struktury, piktogramů a píle lze tyto děti integrovat.

Další úspěšnou integrací na základní školy jsou děti s tělesným a kombinovaným postižením. Znakem tohoto postižení je onemocnění hybnosti jedince. Nejčastěji je to dětská mozková obrna. Ta má tři základní formy. Spastickou, dyskineticko-dystonickou a mozečkovou.²¹ Pro tyto jedince jsou ve školách vybudovány výtahy, plošiny, nájezdové rampy. Dále pak bezbariérová toaleta a relaxační místnost. Ve třídách a odborných učebnách jsou k dispozici speciální školní lavice.

1.8.2 Žáci integrování na základní škole U Lesa v Karviné

Každá rodina, které se narodí postižené dítě, si prochází životními fázemi. Nejdříve přichází šok a popření, dále fáze akceptace a vyrovnávání se s problémem. Nakonec smíření a realismus.²² Žáci, kteří navštěvují školu, mají své rodiny, které si každá různě rychle prošla těmito fázemi. Někdo se s tím vyrovná dříve, někomu to trvá mnoho let. Na tyto rodiny je kladen velký tlak. Jak to zvládnou finančně, ale hlavně zda to ustojí jejich partnerský život. Mnoho mužů bohužel roli otce handicapovaného dítěte nezvládá. Matky pak přebírají veškerou zodpovědnost a celoživotní starost o tyto děti. Tento projekt chce ulehčit rodinám. Na chvíli převzít starost o jejich děti tím, že jim nabídne možnost trávení odpoledního času mimo rodinné zázemí. Rodičům se tak otevírá prostor na čas jen pro sebe.

Níže uvedení žáci jsou vhodnými kandidáty na zařazení do plánovaného projektu. Do navrhovaného projektu zařadím i bývalého integrovaného žáka, který nyní studuje speciální střední školu EUNIKA a také nemá možnost trávit smysluplně volný čas.

Jména dětí, byla z důvodů ochrany osobních údajů, pozměněna.

Žáci, kteří se zúčastní navrhovaného projektu:

- Marek: atypický autista trpící epilepsií. Docházel na základní školu 10 let. Je to mladý muž, kterému je 17 let. Studuje střední školu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

²⁰ srov. BENKOVÁ, P. ZIKL, P. *Dítě s mentálním postižením ve škole*. 2011, s. 23.

²¹ srov. ZIKL, P. *Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole*. 2011, s. 9.

²² srov. SLOWÍK, J. *Speciální pedagogika*. 2007, s. 34.

- Pavel: chlapec, kterému je 12 let. Trpí dyskynetickospastickým syndromem.
- Karel: chlapec ve věku 10 let. Jeho diagnóza je Aspergerův syndrom a ADHD.
- Michaela: dívka tělesně postižená, které je 10 let a má spastickou diurézu dolních končetin.
- Jiřina: má 10 let. Trpí dětskou mozkovou obrnou, ADHD. Je velmi hyperaktivní.
- Markéta: je dívka ve věku 9 let, která má centrální hypotonický syndrom s cerebellární symptomatologií a dyskinézami s expresivní fatickou složkou, temor rukou.
- Pavla: dívka 10 let, která má lehkou mentální retardaci a vadu řeči.

1.9 Volný čas

*Volný čas je možno chápat jako opak doby nutné práce a povinností a doby nutné k reprodukci sil.*²³

Říká se, že dnešní doba je hektická a uspěchaná. Lidé pracují, studují a čas, který by mohli trávit svými zájmy, se zkracuje. Je dobré, když můžeme mít pracovní povinnosti nebo školu jako svůj koníček, ale hodně z nás to považuje jen za nutnost a přísun peněz. Je důležité se v životě zastavit a uvědomit si, že není dobré opomíjet volný čas. Ten, který strávíme aktivitami s rodinou, přáteli nebo osamoceni třeba s knihou. Jsou to nezapomenutelné chvílky, které nám zpříjemňují každodenní povinnosti.

Děti v dnešní době už nemají tolik povinností jako naši prarodiče. Mají více volného času. Potulování po sídlištích, kde děti nemají žádnou aktivitu, může vést k nežádoucím sociálně patologickým jevům. Může to být agresivita, drogová závislost či vandalství. Skupiny dětí, u nichž vzniká toto riziko, jsou děti bez zájmu a ty, které sice navštěvují některé organizované zájmové kroužky, ale nedochází tam rády z důvodu nezájmu o určitou konkrétní činnost. Nejčastěji je to jen na přání rodičů.²⁴

Velmi rozšířená volnočasová činnost dětí a mládeže je spojená s počítačem, internetem a televizí. Zdravé děti mají tu možnost navštěvovat zájmové kroužky, které na školách a zájmových zařízeních fungují. Je jen na rodičích, zda si uvědomují důležitost rozvržení denního programu jejich dětí. Děti s handicapem mají v tomto ohledu velmi omezené možnosti. Jsou závislé na druhých. Často bohužel ony tráví volný čas na sociálních sítích, sledováním různých filmů nebo jen tak bloumáním po bytě. *Aktivity, kterým se dítě se zdravotním postižením věnuje*

²³ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. 2008. s. 13.

²⁴ srov. HÁJEK, B. a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 2011. s. 194.

*dobrovolně a cítí se v nich dobře, jsou důležitým prostředkem učení a zároveň klíčovým prvkem v jeho vývoji.*²⁵

Tento projekt bude prvním krůčkem k tomu, aby i tyto děti začaly smysluplně trávit volný čas v kolektivu.

2 CHARAKTERISTIKA VOLNOČASOVÉHO PROJEKTU

2.1 Předmět projektu

Předmětem tohoto projektu je vytvoření volnočasového zájmového kroužku, který umožní trávení volného času žákům s různými handicapy. Jedná se o žáky, kteří navštěvují základní školu a bývalého žáka, který navštěvuje stacionář EUNIKA nacházející se v blízkosti školy. Činnosti, které budou dětem nabídnuty, jim pomůžou trávit odpolední čas mimo domov v přátelském kolektivu. *Zájmové činnosti chápeme jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti a na správnou společenskou orientaci.*²⁶

2.2 Cíl projektu

Cílem projektu je vytvoření kroužku v odpoledních hodinách pro handicapované žáky a studenty. Tito žáci mají každý svá specifika a odlišný způsob výuky i výchovy. Každý jedinec je jedinečná osobnost, a proto tento projekt bude obsahovat velkou různorodost a specifčnost aktivit, aby se každý žák mohl dle svých možností zapojit.

Dalším cílem je vytvořit kolektiv, ve kterém budou prožívat spousty emocionálních zážitků, které je naplní. Jelikož je u těchto dětí nutné rozvíjet schopnosti pohybové, sociální a rozumové, zaměří se na hrubou a jemnou motoriku, kresbu, lateralitu a sebeobslužné činnosti. Motorika je celková pohyblivá schopnost člověka. Rozlišujeme hrubou motoriku, která je tvořena pohybem celého těla a jemnou motoriku, která je zaměřena na motoriku rukou. V rámci kresby je cílem dosáhnout zlepšení úrovně jemné motoriky, zrakového vnímání a senzomotorické koordinace. Jelikož lateralita souvisí s oblastí motoriky, cílem bude snaha o sjednocení párových orgánů. U sebeobslužných činností se zaměříme na stolování, hygienu, samostatnost při různých základních činnostech.²⁷

---

²⁵ UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*. 2010, s. 94.

²⁶ PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. 2008, s. 92

²⁷ srov. PIPEKOVÁ, J. a kol. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2006, s. 64.

Každé setkání bude zaměřeno na určitou specifickou oblast rozvoje těchto dětí. Část činností bude věnována sociálním dovednostem, navázání komunikace mezi zúčastněnými, spolupráce při aktivitách, vzájemná tolerance a naslouchání druhých. V rozvoji rozumových schopností půjde především o tvořivost, kreativitu a fantazii.

Po emocionální stránce bude cílem obohacení o spokojenost, načerpání energie, pocit štěstí, tolerance, odbourávání stresu.

Kladem pro děti a studenty bude seznámení se s jinými dětmi i dospělými dobrovolníky, naučení se novým věcem, pobavení se a zpříjemnění si svého dne.

2.3 Potřebnost projektu

Metodou SWOT analýzy je účelem zjistit zda nabídka kroužků na Základní škole U Lesa je realizovatelná s dlouhodobou perspektivou i pro blízké stacionáře ve městě Karviná, které také mají klienty s handicapem. Zda jsou volnočasové aktivit pro děti s handicapem atraktivní, nebo mají ještě nějaké rezervy. Mohou se do budoucna rozšířit o klientelu z jiných zařízení.

Vize organizace	
<ul style="list-style-type: none"> - Nabídka různorodých zájmových kroužků - Pomoc handicapovaným začlenit se do společnosti - Rozšíření kroužků pro handicapované žáky ve městě Karviná - Pomoc rodičům v odpoledních hodinách - Navázání přátelských kontaktů s dalšími jedinci 	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Bezplatné využití prostor školy - Menší kolektiv - Profesionalita dobrovolníků - Bezbariérový přístup do školy - Úzká spolupráce s rodinami - Smysluplné trávení volného času - Přizpůsobení aktivit dětem. - Časový prostor na individuální práci - Příjemný kolektiv 	<ul style="list-style-type: none"> - Menší zájem rodičů o volnočasové aktivity svých dětí - Neatraktivnost kroužků - Málo dobrovolníků - Malý zájem ze strany školy - Nedostatek financí - Neochota spolupráce stacionářů v Karviné

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - Informovanost veřejnosti o těchto aktivitách - Vytvoření přátelských vztahů - Příležitostné akce - Vybudování toalet v přízemí školy 	<ul style="list-style-type: none"> - Malý zájem ze strany rodičů - Nedostatek dobrovolníků - Málo handicapovaných dětí a mládeže - Neochota vedení školy k bezplatnému pronájmu prostor školy

Komentář ke SWOT analýze:

Hlavní vizí je vytvoření atraktivních kroužků pro děti s handicapem, které by jim pomohly cítit se ve společnosti více přijímány. Pomoc rodičům v odpoledních hodinách, kdy jejich děti nemají z důvodů svých handicapů žádné možnosti trávení času mimo domov. Nabídnout do budoucna tuto možnost i jiným zařízením, kde děti s handicapem tráví čas v dopoledních hodinách a nemají žádné zájmové aktivity. Důležitá vize je navázání přátelství mezi dětmi, která mají omezenou možnost potkávat nové lidi.

Silné stránky

Velmi silná stránka je využití bezplatně prostorů školy. Jelikož každé dítě má svá specifika je důležité vytvoření menšího kolektivu s přátelskou atmosférou. Kroužky se budou zaměřovat na rozvoj dětí jak po stránce sociální tak manuální. Výhodou je možnost bezbariérového přístupu do budovy, kterou ocení všichni zúčastnění. Jelikož tyto děti nemají v odpoledních hodinách žádné činnosti je velkou výhodou, že nejsou nijak omezeni časem. Přístup tak bude velmi individuální a časová náročnost jednotlivých setkání se může různit. Dobrovolníci se s rodiči mohou domluvit na časovém rozvrhu dané aktivity dle situace.

Slabé stránky

Za slabé stránky je možno považovat nezájem ze strany rodičů, aby jejich dítě navštěvovalo kroužek. Hodně rodičů má zažité, že jejich děti tráví odpolední čas doma. Problém může nastat najít ochotné dobrovolníky, kteří by chtěli svůj čas zaměřit na handicapované děti. Jelikož projekt bude realizován prvním rokem, bude to zkouška jak pro dobrovolníky, tak pro děti. Zda vybrané aktivity splnily očekávání a smysl projektu; jestli finanční příspěvky rodičů budou dostačující a škola nebude vyžadovat peníze za pronájem prostorů. V neposlední řadě jde o informovanost rodičů v jiných zařízeních ve městě, že je možnost zde umístit jejich dítě

v odpoledních hodinách do nového speciálního volnočasového kroužku, který na škole bude probíhat.

Příležitosti

Informovanost veřejnosti o tomto projektu různou formou prezentace. Díky této aktivitě, je důležité vytvořit přátelský kolektiv, který bude společně pracovat na zpříjemnění života všem zúčastněným. Akce se mohou pořádat i mimo školní rok. Rodiče i děti by se tak mohli potkávat i na různých společných akcích, které by jim byly nabídnuty. Škola by určitě mohla v přízemí budovy, kde většina aktivit bude probíhat, vybudovat bezbariérovou toaletu. Tu by uvítaly i asistentky pedagoga, které s žáky tráví dopolední výuku.

Hrozby

Handicapované děti se bohužel samy po městě pohybovat nemohou. Může nastat situace, že rodiče nebudou ochotni své děti doprovázet do kroužků. Práce s handicapovanými není jednoduchá a najít odborné dobrovolníky může být složité. Dále hrozí zpoplatnění pronájmu školních prostor. Tím by rodičům vznikly větší finanční náklady.

Návrh řešení

Hlavní řešení je informovanost rodičů o odpoledních aktivitách, které na škole vzniknou. Nabídnout tuto možnost v různých stacionářích a rozšířit aktivity i pro jiné klienty. Mapovat zda kroužky odpovídají potřebám handicapovaných s možností obměny v dalším školním roce. Při různých akcích pořádaných městem Karviná by se mohly prezentovat výrobky, aby širší veřejnost získala možnost nahlédnout na práci dětí s handicapem. Důležitá bude dobrá spolupráce školy a rodičů.

2.4 Charakteristika současného stavu

V současné době žáci s handicapem opouštějí školu po výuce a nemají smysluplné odpolední zaměstnání, které by jim dovolilo navázat nové sociální kontakty a nejen to, také by jim rozšířilo obzory a dovolilo jim vyniknout a seberealizovat se.

Základní škola prošla díky myšlence a realizaci integrace velkou rekonstrukcí celé budovy školy. Byl vystavěn výtah, v suterénu školy je plošina, která dětem umožňuje přesun do šaten, keramické dílen a cvičné kuchyně. Je zde vybudována i bezbariérová toaleta, která se nachází, bohužel, v nejvyšším podlaží školy. Součástí budovy je i přilehlá zahrada, kde se žáci bez dopomocí dospělé osoby nemohou přesunout. Velkou výhodou, ale je vybudování relaxační

místnosti se sprchovým koutem. Tuto místnost během vyučování využívají asistenti pedagoga se svými klienty k odpočinku a cvičení.

2.5 Charakteristika nového stavu

Tímto projektem se integrovaným žákům nabídne možnost seberealizace ve známém prostředí, ale s jiným personálním obsazením, které jim poskytne nejen bezpečí a nabídku nezvyklých činností, ale i činností, které prožívají v běžném životě. Velkým přínosem bude navazování přátelských vztahů dětí s různým druhem postižení. V tomto kroužku je každé dítě jinak handicapováno a hlavní myšlenka je pomáhat si navzájem, tolerovat okolí a naučit se vše přijímat takové jaké je.

Projekt klientům poskytne:

- možnost navázat nová přátelství
- pocit úspěchu při dosažení určitého výkonu
- najít si smysluplné trávení volného času
- příležitost zapojit se a spolupracovat na společných cílech
- rozvoj samostatnosti
- pocit příslušnosti ke skupině²⁸

2.6 Multiplikační efekt

Výsledkem tohoto projektu by mělo být propojení dětí s různými druhy handicapu v ucelený zájmový kroužek. Vzájemná spolupráce, komunikace a tolerance. Bude přínosná jak pro rodiče tak děti. Snahou je také rozšířit do podvědomí obyvatel města, že tyto děti mají stejné zájmy a potřeby jako jejich zdraví spolužáci. Jestli se projektem zvýší zájem rodičů o volnočasové aktivity jejich dětí, bude do budoucna možno vytvořit zájmový kroužek i na jiných základních školách, které by o spolupráci měli zájem.

2.7 Návaznost projektu na další aktivity

V rámci projektu bude možno se účastnit akcí pořádaných blízkým Denním stacionářem „EUNIKA“. *Posláním Denního stacionáře EUNIKA Karviná je pravidelná pomoc a podpora dětem a dospělým lidem se zdravotním postižením podle jejich individuálních potřeb, přání a možností. Poskytujeme sociální péči, poradenství a další odbornou pomoc s cílem rozvíjet jejich*

---

²⁸ srov. UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*. 2010, s. 95.

*schopnosti a dovednosti.*²⁹ Tento stacionář nabízí dětem venkovní akce jako například Den s Hopsalínem nebo divadelní představení, kde se mohou do hry zapojit i samotné děti. Další zařízení, která nabízí služby je Denní stacionář „Dům V Aleji“. *Denní stacionář poskytuje formou denního pobytu služby pro děti a mladé lidi s mentálním a kombinovaným postižením ve věku od 6-ti do 26-ti let s kapacitou 28 osob. Odbornou práci s uživateli zabezpečují pedagogičtí pracovníci, vychovatelé a pracovníci sociální péče. Součástí zařízení je stravovací provoz s vlastní kuchyní.*³⁰ Veřejnost má možnost se podívat do dílen na výrobu proutěných košíků nebo ručně tkaných koberečků.

Do těchto zařízení, dochází děti a mládež, které z důvodu svého postižení nemůžou být integrovány do běžné mateřské, základní a střední školy. Stacionáře jsou vybaveny rehabilitačními třídami, místnostmi pro relaxaci, fyzioterapeuty.

Velká příležitost je reálná v navázání na spolupráci s těmito zařízeními a dle možností nabídnout projekt i pro jejich klientelu.

2.8 Návaznost dalších aktivit na projekt

Zaměřením tohoto projektu je vytvoření volnočasového kroužku pro děti s handicapem. Děti i rodiče jistě ocení smysluplné trávení času. Vytvoření přátelského kolektivu a prožití zajímavých činností. Smyslem tohoto projektu není vyčlenit tyto děti do speciální skupiny handicapovaných, ale vytvořit jim podmínky pro realizaci a rozvoj jejich osobností. Otevřít dětem možnosti být bráni takový jaký je a nabídnout jim atraktivní zájmový kroužek plný nových věcí.

V rámci projektu bude možno realizovat víkendové akce s rodiči. Dle možností dětí se nabízí výlety do okolí. Cesta vlakem by určitě byla velké dobrodružství a blízké Beskydy nabízí různorodost poznávacích výletů. Akce, které pořádá město Karviná, by pro děti také byly zpestřením jejich všedního života. Jsou to Dny dětí, Dny Karviné a Hornické slavnosti. Při nich je vždy bohatý program, jak hudební tak zábavný. V rámci víkendů je možno naplánovat prohlídku Stanice mladých přírodovědců, která pořádá pro veřejnost dny otevřených dveří. Tyto akce by byly zaměřeny na poznání zvířat a přírody okolo nás. Dětem se zde nabízí mnoho zajímavých informací a ukázky chovu zvířat. Dále je možno uskutečnit i celodenní výlet do blízké Zoologické zahrady v Ostravě. Tato zahrada je bezbariérově upravena a pohyb v ní zcela vyhovující.

---

²⁹ Eunika Karviná [online]. 2014 [cit. 5-3-2014]. Dostupné z <http://www.slezskadiakonie.cz/potrebuji-sluzbu/eunika-karvina-denni-stacionar>

³⁰ Denní stacionář Dům V Aleji [online]. 2014 [cit. 5-3-2014]. Dostupné z <http://www.socsluzbykarvina.cz/denni-stacionar-dum-v-aleji>

Projekt má za cíl dětem s handicapem otevřít možnosti trávit čas jako jejich vrstevníci a spolužáci. Je možno uspořádat odpolední akci na školní zahradě plné soutěží a her. Byly by zde pozvány děti ze školy, aby viděly a zapojily se do společných činností.

Při všech těchto činnostech je velmi důležitá ochota a spolupráce dobrovolníků a rodičů. Je možno nabídnout společné výlety i asistentkám pedagoga, které s dětmi tráví dopolední výuku a tím utužit jejich vzájemné vztahy novými společnými zážitky.

2.9 Udržitelnost projektu

Vzhledem k tomu, že každé dítě má poměrně hodně volného času, hraje způsob, jak tento čas naplní, významnou roli v jeho rozvoji. Aktivita, kterým se dítě se zdravotním postižením věnuje dobrovolně a cítí se v nich dobře, jsou důležitým prostředkem učení a zároveň klíčovým prvkem v jejich vývoji.³¹

Projekt, který vznikne, nabídne možnost a otevře dětem nový pohled na trávení volného času. Bude specifický tím, že je jediný ve městě Karviná. Vzhledem k tomu, že děti s handicapem, které jsou integrované a vzdělávané na běžných základních školách, stále přibývá. Je udržitelnost projektu pro tyto jedince velmi důležitá pro jejich pohled na trávení času mimo výuku. Navázání na nové příchozí integrované žáky, zapojení i jiných institucí, které se zabývají výchovou a vzděláním handicapovaných dětí a studentů.

2.10 Metody práce

Projektem se budeme snažit dětem ukázat, jak lze trávit čas a využít ho k různým zajímavým aktivitám. Důležitost bude kladena na komunikaci všech zúčastněných. Spolupráci a toleranci. Dobrovolníci musí dobře znát zdravotní stav jedince, aby s ním dokázali co nejlépe navázat vztah a dobrou pracovní atmosféru. Zaměří se na nácvik manuální činnosti. Každé setkání bude o různorodosti aktivit. Děti se naučí pracovat s klasickými i novými výtvarnými pomůckami. Ke své práci použijí i přírodními materiály. Rozvine se pracovní dovednost.

Když se žák setká se situací, která je pro něj nová a s níž si třeba neví rady, tak se pokouší aktualizovat své dřívější zkušenosti, poznatky i schopnosti. Každá nová situace je však většinou neopakovatelná a vyžaduje aktivní a tvůrčí přístup žáka. K tomu je nezbytné, aby žák cítil potřebu se vyrovnat se situací, tedy, aby byl motivován k hledání řešení.³² Zpětná vazba od dětí i rodičů bude důležitá pro další společnou práci.

---

³¹ UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*. 2010, s. 94

³² srov. MANÁK, J. ŠVEC, V. *Výukové metody*. 2003. s. 93.

Použité metody v rámci projektu:

slovní - vyprávění, vysvětlování, přednáška, rozhovor

předvádění a pozorování - zprostředkovávání vjemů a prožitků, předvádění názorných pomůcek

instruktáž - zprostředkovávání hmatové a vizuální podměty k jejich praktické činnosti

situační - hledání postupů k řešení konkrétních situací v životě

simulační didaktické hry - simulace prostředí z reálného světa³³

V rámci projektu, se budou, u jednotlivců rozvíjet následující kompetence:

kompetence k řešení problémů - dokázat se přizpůsobit změnám, dokončit započaté činnosti a překonávat překážky

kompetence komunikativní - formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle, účastnit se aktivně diskusí a respektovat názory druhých

kompetence občanské a k pracovnímu uplatnění - vážit si tradic a rozvinout manuální zručnosti a pracovní návyky

kompetence sociální - pracovat v týmu a přispívat k vytvoření vstřícných mezilidských vztahů

kompetence k trávení volného času - orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času.³⁴

3 NÁZEV PROJEKTU „HRAVÉ TVOŘENÍ“

Projekt „**HRAVÉ TVOŘENÍ**“ nabídne žákům 10 setkání, vždy jedenkrát měsíčně, od září do června. Předpokládaná délka trvání jedné akce se počítá kolem 2 hodin s ohledem na zdravotní handicap, zúčastněných schopnost soustředění a zájmu. Kroužky budou realizovány v prostorách cvičné kuchyně, která je rozdělena na dvě části a je zcela bezbariérová. V přední místnosti se nacházejí stoly pro činnosti a přípravu pokrmů. Druhá místnost slouží k nácviku

---

³³ srov. ZORMANOVÁ, L. *Výukové metody v pedagogice*. 2012, s. 41-72.

³⁴ srov. HÁJEK, B. a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 2011, s. 159-161.

vaření. Dále se nabízí k dispozici prostor keramické dílny, která se rovněž nachází v suterénu školy. V rámci projektu bude využita i bezbariérová školní zahrada.

Každé z těchto setkání bude mít své zaměření na určitou činnost, která je specifická pro dané období kalendářního roku, ale také se bude vázat k významným osobním událostem klientů. Cílem bude rozvíjet schopnosti žáků na různých úrovních.

3.1 Projektová setkání

Setkání ZÁŘÍ

První společný kroužek bude probíhat ve cvičné kuchyni. Na začátku proběhne seznámení, ve kterém se dětem vysvětlí, dle jejich možností, pravidla kroužku, bezpečnost při práci a pohybu po budově. Je zde možno nabídnout informační schůzku pro rodiče aby s dětmi mohli veškeré informace ještě probrat v klidu doma. Děti se seznámí s dobrovolníky, kteří s nimi budou celý rok v kontaktu při práci.

Název aktivity: Vzpomínky na prázdniny³⁵

Cíl:

Při prvním setkání bude velmi důležité poznat, na jaké manuální úrovni se děti nacházejí. Jak zvládají jemnou motoriku, práci s nůžkami nebo jinými pracovními nástroji. Dalším významným krokem bude schopnost navázat komunikaci mezi dítětem a dobrovolníkem. Později navázat spolupráci v celém kolektivu. Důležitým cílem bude rozvíjet komunikativní dovednosti a pracovní kompetence. Proto se první aktivita zaměří na práci jednoduššího charakteru, aby se děti seznámily s novými pomůckami a pochopily myšlenku setkávání se za účelem trávení volného času.

Motivace:

Hlavní motivací budou vzpomínky na prožité prázdniny s vytvořením závěsného systému s motivy prázdnin. U některých dětí je problém si vybavit zpětně prožité aktivity. Dobrovolníci budou muset navázat komunikaci a snažit se pomoc dětem vyjádřit prázdninové vzpomínky. Velkou motivací jim bude vlastnoručně vyrobený dekorativní předmět.

Pomůcky:

Šablony, tvrdý papír, barevný papír, nůžky, tužky, fixy, niť, jehla, korálky.

---

³⁵ srov. TOOP 3147. *Nápady na celý rok*. 2013, s. 16.

Průběh aktivity:

Děti se ve cvičné kuchyni posadí kolem stolů. Bude jim ukázán finální výrobek, ke kterému by měli na konci činnosti dospět. Na stolech budou položeny šablony s různými motivy, které by jim mohly připomenout prožité prázdniny. Děti budou mít možnost si vybrat šablonu, která je zaujala a za pomoci dobrovolníka ji překreslit na nabídnuté barevné papíry. K výrobě spirály budou potřebovat těchto motivů alespoň šest. Podle zručnosti jim bude nabídnuta možnost samostatně si motivy vystříhnout. Dalším krokem bude vystřížení spirály, na kterou se pak motivy pomocí provázku a korálků zavěsí. Jelikož tyto děti mají různá omezení, bude na dobrovolníkovi, aby odhadl, na co dítě ještě stačí, a kde už je hranice jeho možností překročen a tudíž mu bude nabídnuta pomoc. Zásada bude, že se upozorňuje na nedostatky, ale vždy se vyzdvihne ta část práce, která se dítěti povedla.

Závěr setkání:

Po dokončení činnosti, kdy se uklidí pracovní plocha, se vyzvou děti, aby se vyjádřily dle svých komunikačních schopností k prožité aktivitě. Budou mít možnost dát průchod svým emocím a vyjádřit se k samotné akci. Co jim přinesla, a jak se cítí. Je důležité poslouchat a snažit se pochopit jejich vyjádření, které může být jak pozitivní tak i negativní. Z jejich vyjádření nám vyplyne zpětná vazba a bude možno kroužek rozšířit a zaměřit více na jejich potřeby a představy.

Setkání ŘÍJEN

Na začátku akce se dětem znova připomenou pravidla kroužku. Zavzpomíná se na předchozí první akci a navodí se přátelská atmosféra. Druhé setkání, jelikož bude v říjnu, je možno na začátku propojit s procházkou po školní zahradě kde se využije krásného podzimního počasí a děti si mohou doplnit potřebný materiál k tvoření.

Název aktivity: Přáníčka z listí³⁶

Cíl:

Cílem této aktivity bude vyrobit krásná přáníčka, na kterých se budou vyjímat podzimní barvy listů. Seznámení s různorodými přírodninami, podzimními krásami přírody s možností využít tyto poznatky k výrobě přáníčka. Děti si rozvinou motoriku jak při sběru surovin tak dále pak při jejím zpracování. Seznámit děti s možností obsahu přání, komu je přání možno věnovat a

---

³⁶ srov. TOOP 5223. *Velká kniha nápadů z přírodních materiálů*. 2006, s. 68.

k jaké příležitosti se posílají. Bude zde prostor pro recitaci básniček, které budou následně poskytnuty k případnému výběru na napsání. Rozvine se u dětí myšlení.

Motivace:

Zpříjemnit dětem čas strávený v kroužku s možností společně prozkoumat školní zahradu. Při té příležitosti si zahrát vědomostní hru na téma „Co nám na zahradě roste, z čeho se co vyrábí“ a dát možnost dětem se před samotným tvořením odreagovat a uvolnit. Až děti načerpají dostatek energie, začneme sběrem barevných listů.

Pomůcky:

Tvrdé barevné papíry, tekuté i tuhé lepidlo, třpytky, přírodniny, barevné seno, netkanou textilii.

Průběh aktivity:

Po příchodu do kroužku se děti posadí kolem stolu a povíme si, co bude následovat. Dětem se vysvětlí, že dnešní aktivita začne procházkou po školní zahradě, kde si zahrajeme hru, projdeme se zahradou a nakonec nasbíráme přírodniny na pozdější činnost. S dětmi se poté přesuneme na zahradu, kde jim umožníme poznat prostředí a seznámit se s tímto prostorem. Společně pak načerpáme energii časem stráveným venku. Na závěr nasbíráme podzimní barevné listy. Znova se pak přesuneme zpět do kuchyňky, kde se s pomocí dobrovolníků pustíme do předem naplánované činnosti. Na stoly si rozložíme potřebný materiál. Dobrovolníci pak s dětmi začnou pracovat na samotném přání. Hlavní aktivita spočívá ve výběru podkladového barevného papíru, který se složí napůl jako kniha a vznikne nám přání, které následně ozdobíme přírodninami a listím. Na papír můžeme nalepit kousky netkané textilie. Přes ně položíme a nalepíme nějaký vybraný list a dozdobíme třpytkami a barevným senem. Takto vyrobená přáníčka se nechají zaschnout. Tímto způsobem lze vyrobit více druhů přání dle aktivit a zájmu dětí.

Závěr setkání:

V závěru akce se společně uklidí pracovní místa. Všechna vyrobená přáníčka se vystaví na plochu stolu. Necháme děti, aby se podívaly na své výrobky. Oslovíme je s prosbou, aby samy v sobě zhodnotily svoje výtvary. Společně si pak o pocitech z prožitého odpoledne můžeme vyprávět. Znovu připomeneme školní zahradu a zeptáme se, jak vnímají barvy podzimu a zda vědí, komu své přání darují. Cílem bude rozvíjení vzpomínek a snahy vyjádřit své pocity.

Setkání LISTOPAD

Jelikož se bude blížit doba adventní, která někdy začíná již koncem listopadu, bude připravovaná aktivita zaměřená na výrobu adventního kalendáře a připomenutí vánočních tradic

a zvyků. Tato předvánoční doba pro tyto děti je dobou velkého očekávání příchodu Ježíška, na kterého všichni věří a očekávají od něho splnění svých přání. Proto bude vybrána tato činnost, aby ukrátila nedočkavost dětí.

Název aktivity: Perníkový adventní kalendář³⁷

Cíl:

Cílem aktivity bude vytvoření netradičního adventního kalendáře vyrobeného z perníku. Děti si pak budou moci každý den jeden perník sníst a přiblížit tím dobu očekávání Štědrého večera. Dále touto činností podpoříme komunikaci a spolupráci. Rozvineme u dětí tvořivost a procvičíme jemnou motoriku při vykrajování a zdobení.

Motivace:

Příchod vánoc u dětí vyvolává krásné pocity. Mluvit s nimi o nich a připomínat co vše nám vánoce dávají je pro ně velmi přínosné. Největší motivací této aktivity bude pocit, že si vlastním výrobkem přiblíží čas očekávání vánoc. Pociť, že si něco sami upečou vlastním přičiněním, mohou sníst nebo dát ochutnat rodině či svým kamarádům.

Pomůcky:

Perníkové těsto, vykrajovátko, bílková poleva, dortové ozdobičky, stužky, ozdobné ramínko na oděvy, váleček na těsto, vály, pečicí papír a plechy.

Recept na perníky:

400g hladké mouky, 1 kypřicí prášek, 150g medu, 100g moučkového cukru, 1 vejce, 1 žloutek, špetka skořice, špetka mletého badyánu, špetka mletého hřebíčku, 3 - 4 lžice vlažné vody, mouka na vál a tuk na vymazávání plechu.³⁸

Průběh aktivity:

Tato aktivita se bude odehrávat v celé části kuchyně. Na začátku bude probíhat rozhovor o vánočních zvycích a tradicích. Vysvětlíme činnost, která bude obsahovat vyválení připraveného těsta, vykrojení perníčků, upečení a zdobení. Finální perníky se pak pomocí stuh naváží na dekorativní ramínko. Děti se musí seznámit s tím jak zacházet s válečkem, těstem a moukou. Jak si rozvrhnout pracovní plochu. Dětem, které mají narušenou jemnou motoriku, pomohou dobrovolníci, jelikož určitě budou mít problém se zpracováním těsta. Po vypracování těsta se vál podsype a vyválí se plát těsta. Dětem se nabídne možnost, aby si samy vybraly vykrajovátko, která se jim budou líbit a vykrojí si potřebný počet tvarů. Vykrojí se více tvarů z důvodu možnosti zlomení při navazování na ramínko. Velkou pomoc je potřeba věnovat při

³⁷ srov. SEDLÁČKOVÁ, H. *Pečeme na vánoce*, 2005, s. 66.

³⁸ Téma: Recept na perníky. Informace poskytla Zuzana Schmidtová, asistent pedagoga školy U Lesa. Karviná. 10. 5. 2014.

manipulaci s vykrojenými tvary a přemístěním na plechy. Při obsluze kuchyňské trouby bude vždy pracovat dospělá osoba, s ohledem na bezpečnost. Při čekání na upečené perníky společně uklidíme pracovní plochy a nachystáme zdobičky s různobarevnou polevou. Po upečení a vychladnutí perníků se dětem vyskládají na stůl jejich upečené výtvary. Rozdají se zdobičky a s pomocí dobrovolníků si děti nazdobí vše dle své fantazie perníky. Po uschnutí polevy se perníky naváží na dekorativní ramínko připravenými stuhami.

Závěr setkání:

Tato činnost bude velmi náročná jak na přípravu, tak na samotný průběh činnosti. Dětem se ale přiblíží čas vánoc, díky možnosti si samy vytvořit adventní kalendář. Některé tyto děti si neuvědomují, že věci lze vyrobit vlastním úsilím, což je smysl této aktivity. Pochopit jak věci mohou vzniknout a mít pak z nich radost i užitek. V závěru bude možnost si uvařit čaj a posedět a popovídat si o pocitech, které získají při výrobě adventního kalendáře. Důležité bude naslouchat jejím pocitům, co vše si z činnosti odnesou domů.

Setkání PROSINEC

Prosincové setkání se zaměří na výrobu vánočních ozdob. Adventní kalendář neúprosňe odpočítává čas, kdy vypukne vánoční radost. Tento měsíc je zastavením a ohlédnutím za uplynulým rokem a dáváním si předsevzetí do roku následujícího. I když tyto děti čas vnímají jinak než jejich vrstevníci, snahou bude vysvětlit dětem, že se blíží konec kalendářního roku a přiblížit rok budoucí.

Název aktivity: Vánoční ozdoby z papíru a těstovin³⁹

Cíl:

Cílem aktivity bude vyrobit netradiční ozdoby na vánoční strom. K této činnosti se použijí suroviny, které děti znají jen na přípravu pokrmů. Dalším cílem je v době Vánoc připomenout si čas, který trávíme společně se svými novými kamarády v kroužku. Zaměříme se i na orientaci v čase. Připomeneme se dětem roční období. Co je pro něj specifické.

Motivace:

Pomoc rodičům s vánoční dekorací bude hlavní motivací pro děti. Vyrobení ozdoby, která bude zkrášlovat jejich vánoční strom v rodinách vlastním přičiněním. Touto ozdobou se zapojí do výzdoby domácností a jistě tak samy sobě i rodičům udělají radost.

---

³⁹ srov. DOŇAROVÁ, V. *Co umí barvy a nůžky*. 2007, s. 20-21.

Pomůcky:

Tvrký papír, vlnitá lepenka, nůžky, barevný papír, tekuté lepidlo, šablony hvězdiček, kokos, čočka, hrozinky, hoblinky z tužek, sušená pomerančová a citronová kůry, hřebíček, skořice, těstoviny, mašle.

Průběh aktivity:

K tomuto vánočnímu setkání si vytvoříme kouzelnou atmosféru, která v těchto dnech panuje. Dětem je možno uvařit dětský vánoční punč, pustit koledy, které si společně v rámci jejich možností mohou zazpívat či jinak hudebně doprovodit. Ukáže se jim finální výrobek. Důležité bude seznámit se s materiálem, který budou při práci používat. Je možno si o surovinách popovídat a vše si prohlédnout. Nabídne se jim možnost se doptat na věci, které naznají a nebudou vědět jak s nimi pracovat. Každé dítě si vybere dvě šablony hvězd různých velikostí a za pomoci dobrovolníka je překreslí na barevný papír a vlnitou lepenku. Až budou mít takto překreslené motivy, v rámci svých možností, se pokusí hvězdy vystříhat. Ty se pak slepí k sobě, aby byly vidět cípy druhé hvězdy v mezerách. Poté si děti vyberou, čím vzniklou hvězdu ozdobí. Na stole budou mít na výběr spousty surovin. Až budou se svými výrobky spokojeni, za pomoci dobrovolníka si vytvoří závěsné očko z mašle a to pak přilepí na ozdobu. Na zadní stranu bude možno napsat pro koho je ozdoba určená. Tak si mohou vyrobit hvězdy pro všechny členy své rodiny. V této aktivitě půjde o rozvoj vnímání prostorové orientace, díky vzniku hvězdy a poté trojrozměrného výrobku. Dále se bude rozvíjet uvědomění sociálního vnímání své vlastní rodiny, díky určení pro koho hvězda bude. Důležité pro tyto jedince je uvědomění si kam patří a co je to rodina a pospolitost.

Závěr setkání:

Děti si na závěr rozloží své výrobky a pohovoří o tom, pro koho vánoční hvězdy jsou a komu udělají radost při vánočních svátcích. Při této příležitosti si vzpomeneme, jak u každého probíhá štědrý večer, co jí a kdy rozbalují dárky. Které pohádky mají nejraději. Tato činnost bude zakončena společnou koledou a přáním do nového roku všem zúčastněným.

Setkání LEDEN

V lednu je stále ještě zima a odpolední čas se dlouze táhne. Bude tedy příležitost vyrobit si něco pěkného, ale zároveň praktické pro domácnost a přinést dětem radost při každodenním užívání. Díky této maličkosti, která se vytvoří, si mnohé děti i v prostředí domova rychle vzpomenou na své kamarády v kroužku. Pro tyto děti je zážitkem vytvořit něco vlastníma rukama. Uklidňuje je to a přináší dobré pocity. Tento pocit v nich vyvolává potřebnost a užitečnost.

Název aktivity: Keramický podšálek na čaj⁴⁰

Cíl:

Cílem aktivity je vytvořit z keramiky podšálek pod hrnek na čaj. Tato aktivita se bude zaměřovat na manuální zručnost dětí, při které se bude zdokonalovat jak jemná tak hrubá motorika. Práce v keramické dílně má v mnoha ohledech má na tyto děti zklidňující terapeutické účinky, protože při manipulaci s keramickou hlinou musí vynaložit určitou sílu a energii na její zpracování. Tím jim umožní vybit přebytečnou energii nebo naopak uvolnit se. Může se zde vyzkoušet přesun věci na zadané místo a pravolevá orientace.

Motivace:

Některé děti mají velmi omezenou obrazotvornost. Proto je nutné, aby aspoň jeden podšálek byl již hotový, aby si dokázali představit, co z neforemné hroudy hlíny bude možno vytvořit. Každé dítě bude mít možnost si podšálek ohmatat, podívat se na něj a dle svých možností položit otázky. Další překvapení bude změna pracovního prostředí, protože se tato činnost bude konat v keramické dílně, která je také součástí školy a nachází se v suterénu. S dětmi se probere orientace v prostoru a kde je co umístěné. Výsledkem práce bude hotový podšálek, který si děti odnesou domů a s rodinou si vypijí společně za dlouhých zimních večerů čaj.

Pomůcky:

Podložky, igelit, keramická hlína, malé servírovací talíře, igelitové sáčky, nůž, válečky na těsto, štětce, akrylové barvy.

Průběh aktivity:

Tato aktivita se bude realizovat v jiném prostředí, než dosud, proto se musí děti s tímto prostorem seznámit. Mohou nastat problémy se změnou místa například z důvodu autismu dětí. Po prohlídce dílny si každé dítě vybere pracovní místo, které mu bude příjemné. Na stůl se položí igelit a podložka na práci. Dítě si vezme nezpracovanou hlínu a seznámí se s ní. Je velmi důležité s dětmi při seznamování s hlinou hovořit o pocitech, které z materiálu mají. Některým může špinavá hlína vadit, proto zde sehrají důležitou roli dobrovolníci, kteří s dětmi budou úzce spolupracovat. Děti se pokusí hlínu vypracovat do měkka. Je možno dětem nabídnout gumové rukavice pokud by jim práce s hlinou činila potíže, nebo byla nepříjemná. Po změknutí z ní začnou vytvářet hady. Musí si vytvořit dostatek hadů. Poté dostane každé dítě talířek, který bude v igelitovém sáčku. Sáček použijeme z důvodu možného přilepení hlíny na talířek a možného znehodnocení výrobku. Děti postupně začnou hady z hlíny stáčet do šneka na talířek. Vysvětlí se

---

⁴⁰ srov. JANKŮJ, M. *Velká kniha výtvarných technik*. 2007, s. 146.

jim, že pokaždé, když přidají nového hada, musí s pomocí nožů zvrásnit hlínu na obou koncích spojovací hmotou. Ta se vyrobí rozmícháním keramické hlíny a vody. Had se pak přitlačí. Takto pokračují stále dokola, až zakryjí celý talířek s igelitem. Až budou se svým dílem spokojeni, vezmou štětec a celý výrobek potřou ještě spojovací hmotou z obou stran, aby podšálek nepopraskal. Takto vyrobený podšálek se musí dát do sáčku, aby pomalu vysychal, než se umístí do keramické pece na přežehnutí. Dětem se vysvětlí, že hlína musí vyschnout a pak se teprve vypálí v keramické peci, aby se z ní stal předmět denní potřeby.

Závěr setkání:

Závěrem setkání bude velký společný úklid keramické dílny. Při této příležitosti si s dětmi popovídáme, jak se jim práce líbila. Vysvětlíme, že v příštím setkání si podšálek barevně ozdobí. Zeptáme se, jakou barvou si svůj podšálek vyzdobí. Pokud čas dovolí, může se dětem ukázat keramická pec, kde se budou péct jejich podšálky nebo ukázat barevnou škálu, ze které bude při příštím setkání vybírat. Poté se s dětmi rozloučíme s příslibem příští akce, kde se vše dokončí a děti si domů k rodině odnesou podšálek a zpřijemní si tak odpolední čas doma.

Setkání ÚNOR

Na začátku setkání se dětem rozdají vypálené keramické podšálky. Připomene se předchozí aktivita a k čemu nám mají podšálky sloužit. Nabídnou se jim akrylové barvy na vyzdobení. Toto finální dozdobení podšálků sice dětem ubere čas z následující aktivity, ale je to nutné pro dodělání konečné podoby výrobků. Proto v měsíci únoru bude zvolena jednodušší a časově méně náročná činnost. Měsíc únor je měsícem masopustních plesů a veselic. Budeme tedy vyrábět masku. Vysvětlí tradice a druh zábavy, který k tomu patří. Při plánovaném karnevalu ve škole tuto masku mohou děti využít. Rodiče budou mít ušetřenou starost se sháněním masky.

Název aktivity: Masopustní maska⁴¹

Cíl:

Cílem této aktivity bude vytvořit si vlastní papírovou masopustní masku. Některé děti můžou mít problém si masku nasadit na obličej z důvodů neznámého materiálu na kůži a také změněného zorného pole, které vznikne, když se dítě bude dívat přes průzory masky. Důležité je masku vytvořit a mít radost z tvorby. Pochopit význam karnevalu a masek. Vůbec nebude důležité nasazovat ji na obličej, pokud by to dítěti mělo činit problémy. Rozvinou u dětí jemnou

---

⁴¹ srov. TOPP 3208 *Papírové masky*, 2004

motoriku stříháním, lepením a ozdobováním. Dále se muset orientovat na prostoru masky a předvídat výsledek.

Motivace:

Ukázkové masky, které dopředu zhotovíme s dobrovolníky, budou nachystané na pracovním stole. Dětem se ukáže, co si v kroužku mohou vytvořit. Maskou se mohou proměnit v exotické zvíře, princeznu, rytíře či vílu. Motivací je důležité vytvořit atmosféru nadcházejícího veselí a děti tím motivovat k výrobě masky, protože ji pak ve škole budou moci ukázat a pochlubit se svým spolužákům. Důležité je uvědomit si, že pro některé jedince může vystat problém se změnou vzhledu. Je nutné vysvětlit, že toto je jen převlek a hra. Pokud jim nebude vyhovovat, je zde možnost činnost ukončit.

Pomůcky:

Papír, nůžky, barevný papír, šablony škrabošek, flitry, lepidlo, krepový papír, gumička, sešívačka.

Průběh aktivity:

Tento únorový kroužek bude probíhat ve cvičné kuchyni, jelikož jsou zde vhodné stoly na práci. Na začátku si děti prohlédnou již zhotovené masky, aby měli možnost inspirace. Dále jim bude k dispozici kniha ukázek, ze které se mohou inspirovat a dále samy čerpat. Dobrovolníci s dětmi prodiskutují návrh masky, mohou pohovořit, proč si zvolily daný motiv a na toto téma společně v kroužku pak s otavními popovídat. Poté se rozdají již vystřižené tvary škrabošek. S dobrovolníky pak začnou na své masce pracovat. Na stolech budou mít k dispozici různé barevné papíry, flitry a různé jiné ozdoby.

Závěr setkání:

Na konečnou vyrobenou masku se pomocí sešívačky přichytí guma. Uklidí se stoly a masky se na ně vystaví. Pokud děti budou mít zájem a chuť mohou si je vyzkoušet a podívat se na sebe do zrcadla. K atmosféře masopustního karnevalu je možno dětem pustit hudbu a společně si zatančit a odreagovat se od všech starostí a povinností.

Setkání BŘEZEN

Jelikož se již od září s dětmi tráví určitý čas a bude vytvořeno nějaké pouto přátelství mezi nimi a dospělými, mohlo by se toto setkání obohatit o přítomnost rodičů, aby i oni viděli, jak se jeho dítěti v kroužku líbí. Proto březnové setkání bude zpestřeno o pozvání rodičů na tuto akci. Programem tohoto setkání bude příprava pohoštění nejen pro děti, ale i pro jejich příbuzné. Děti budou připravovat jednoduchou pomazánku z ingrediencí, které dobře znají. Prověří a zdokonalí si sebeobsluhu a takto se zapojí do běžných domácích prací. Při výrobě pomazánky se

neopomine rozšířit jejich vědomosti ohledně potravin a při následném stolování se zdokonalí sociální chování u jídelního stolu. Každé dítě se do této činnosti zapojí dle svých možností a schopností.

Název aktivity: Chutná pomazánka a nácvik stolování

Cíl:

Cílem našeho setkání bude vytvoření vajíčkové pomazánky dle postupu a následné stolování s rodiči nebo příbuznými. Vizi tohoto setkání může být otevření nové zkušenosti a obohacení o zjištění, že něco zvládnou sám a mohou být nápomocný v domácnosti. Pro tyto děti je jakékoliv ocenění společnosti velmi důležité. Potřebují zažít pocit potřebnosti. Musíme si uvědomit, že děti v kroužku budou rozdílného věku a tudíž při realizaci pomazánky, mohou vznikat nepředvídatelné situace, kdy jedno dítě bude vědět co a jak udělat a pro druhé to může být nový zážitek, například používání tyčového mixéru.

Motivace:

Na toto setkání se přizvou i rodiče a příbuzní. Děti již budou znát prostředí školní kuchyně a bude vytvořen přátelský kolektiv. Děti se budou moci pochlubit samostatností, orientací v prostorách a novými kamarády. Největší motivací bude samotná představa, že svůj výtvor, který si vytvoří vlastníma rukama, mohou sníst nebo se s ním prezentovat nejbližším. Některé děti nejsou zvyklé doma pomáhat v kuchyni, proto pro ně bude tato činnost naprosto nová a neznámá.

Pomůcky:

10 uvařených vajíček, 2 měkké sýry, margarín, sůl, pepř, cibule, hořčice, tmavé pečivo, kuchyňské náčiní.

Recept na vajíčkovou pomazánku:⁴²

V pomůckách uvedené suroviny v misce smícháme a mažeme na tmavé pečivo.

Průběh aktivity:

Setkání se bude odehrávat v části cvičné kuchyně, kde se nachází veškeré kuchyňské náčiní. Děti mohou vše ukázat svým rodinám. Po prohlídce se seznámí s připravenými surovinami a popovídáme si o nich. Kde je můžeme koupit, kolik co stojí. Co se vyrábí, pěstuje nebo co získáváme od zvířat. Rodiče se budou moci v odpovědích přidat a nakonec společně s dětmi vyplnit přichystaný kvíz. Tímto se rozvine se u dětí paměť a myšlení podporované soutěživostí. Poté se rozdělí práce podle schopností a možností dětí. Rozdělené skupiny

---

⁴² Téma: Recept na vajíčkovou pomazánku. Informace poskytla Zuzana Schmidtová, asistent pedagoga školy U Lesa, Karviná 10. 5. 2014.

spolupracují s dobrovolníky, kteří jim budou při všem pomáhat a zároveň dohlížet, aby nedošlo k možnému úrazu, protože se bude pracovat s ostrými předměty. Pomazánka se namíchá dle návodu a slovního doprovodu. Až bude vše hotové, děti pomazánku namažou na tmavé pečivo a naaranžují na připravené mísy. Tyto mísy se přenesou na nachystané stoly, kde již budou sedět rodiče. Děti se k rodičům připojí k degustaci svého pokrmu. Bude zde prostor pro diskuzi a pochvalu, nabídnutí uvaření kávy či čaje. Zavzpomínání na uplynulých pár společných měsících. Rodiče budou vybídnuti k vyjádření názoru, zda kroužek naplnil jejich očekávání. Jak jsou jejich děti spokojené a jestli mají nějaké připomínky nebo náměty. Názor rodinných příslušníků je velmi důležitý, jelikož některé děti se neumí spontánně vyjadřovat v kolektivu nebo potřebují více času na rozbor svých emocí.

Závěr setkání:

Na konci setkání se s dětmi umyje a uklidí prostor pro přípravu pokrmů. Nabídne se možnost zpětné vazby na vlastnoručně vyrobený pokrm. Dle časových rezerv se s rodiči posedí a pohovoří. Při rozloučení se nabídne možnost dalšího společného setkání.

Setkání DUBEN

S blížícími se velikonočními svátky bude kroužek v dubnu zaměřen na toto jarní téma. S dětmi si popovídáme o velikonočních zvycích a tradicích. V rámci možností si některé tradice můžeme společně vyzkoušet. Může to být například pletení pomlázky či barvení vajíček. Tradice, které nelze v kroužku realizovat, jako například pochováání „Morány“, můžeme doložit fotodokumentací, aby děti měly představu, jak zvyky vypadaly a co znamenaly. Po diskuzi na aktuální téma, kdy se navodí příjemná velikonoční atmosféra, se dětem ukáže finální výrobek, který si v rámci kroužku vytvoří.

Název aktivity: Inkoustová slepička⁴³

Cíl:

Při této činnosti se u dětí zaměříme na rozvoj jemné motoriky a pokusíme se rozvinout pomocí tahu zmizíku grafomotoriku vytvořením originálního dekoračního předmětu na velikonoční stůl. Výrobek potěší nejen rodiče, ale všechny příchozí návštěvníky, neboť velikonočních svátky jsou o setkávání se s blízkými, kteří v těchto dnech zavítají na návštěvu. Upozorníme děti na pravidla práce s nůžkami a ukážeme jim inkoust, který některé nemusejí znát. Upozorníme je, že tato barva velmi špiní a budou s ní muset pracovat velice opatrně, nikoli

---

⁴³ srov. HOROVÁ, J. *Ateliér výtvarných nápadů*. 2008, s. 30.

zbrkle. Touto činností můžeme docílit zklidnění dětí, jelikož se budou muset soustředit na barvu a být velmi opatrné.

Motivace:

Všechny děti mají rády volno od školních povinností. Určitě uvítají velikonoční prázdniny, které si připomeneme touto aktivitou. Dekorací se budou moci pochlubit všem známým. Díky informacím, které na začátku dětem poskytneme ohledně svátků a tradic se budou moci pochlubit rodičům se svými nově nabytými znalostmi a navzájem doplnit co každý o velikonocích ví a zná.

Pomůcky:

Tvrdý karton, vyfouklá vajíčka, šablona slepice, bambusové tyče, barevné inkousty, zmizíky, květináče, barevné seno, nůžky, lepidlo, štětec, misky, psací potřeby a tavící pistol.

Průběh aktivity:

Velikonoční činnost s dětmi zahájíme diskusí na téma přicházející svátky a prázdninový čas. Díky fotodokumentaci se můžeme o jednotlivých činnostech, které se o velikonocích dějí popovídat a rozebrat tak, aby je pochopily všechny děti. Toto setkání se bude odehrávat v prostorách cvičné kuchyně v místnosti určené pro stolování. Po odeznění povídání dětem ukážeme finální dekoraci. Nachystáme stoly na práci a děti s dobrovolníky se budou moci pustit do práce. Nejprve dostanou tvrdý karton se šablonou. Za pomoci dospělé osoby obkreslí tvar slepičky na tvrdý karton. Posléze dle motorických možností vystříhnou obkreslený tvar. Nabídne se jim možnost výběru barvy inkoustu, který se přelije do misek. Děti si natrou vystřežený tvar slepice. Ty se pak nechají chvíli zaschnout. V mezičase uklidíme pracovní stoly, hlavně barevné inkousty. Zazpíváme s dětmi jarní písničku, kterou znají všichni. Po zaschnutí inkoustu se dětem rozdají zmizíky, které znají ze školy a vysvětlí se jim a ukáže jak ozdobit svou slepičku. Děti mohou tělo slepičky pokrýt různými ornamenty dle své fantazie. Každé dítě dostane květináč, ozdobné seno, bambusovou tyčku a vyfouklé vajíčko. S pomocí tavící pistole, kterou bude mít jeden dospělý člověk u vedlejšího stolu, se děti u něho vystřídají a poskládají dekoraci dohromady. Na dno květináče připevníme bambus tavící pistolí. Dítě zbytek květináče zaplní ozdobným senem. Na bambus navlečeme vyfouklé bílé vajíčko, které zespod zalepíme ozdobným senem, aby neklouzalo po bambusu. Na vrch vajíčka přichytneme opět ozdobné seno s vlastnoručně vyrobenou slepičkou opět tavící pistolí. Vznikne originální velikonoční ozdoba stolu za pomoci jednoduchých věcí, které nejsou příliš drahé a jsou běžně dostupné. Tento postup budeme opakovat s každým dítětem. Ostatní mají možnost si zahrát stolní hry nebo pexeso.

Závěr setkání:

Po společném úklidu a vystavení výrobků si připomeneme, proč jsme dělali tuto dekoraci. Dáme dětem prostor k vyjádření pocitů při práci. Nabídneme jim další možnosti velikonoční výzdob, které si doma s rodiči mohou vyzkoušet a přinést nám je v příštím kroužku ukázat.

Setkání KVĚTEN

Jelikož květen je měsícem svátku Dne matek, bude zvolena činnost, která dětem umožní obdarovat své maminky vlastnoručním dárkem. Bude v plánu ozdobení hedvábného šátku technikou zapouštění barev. Tato technika je velice jednoduchá, ale má efektivní design. Dětem se ukáže další z možností výtvarné práce, ke kterým se běžně ve výtvarné výchově nedostanou. Tato technika je finančně náročnější, ale Den matek je významným svátkem a maminky mají všichni jen jednu. Je třeba myslet na ni a v den jejího svátku ji obdarovat originálním vlastnoručním dárkem. Maminky těchto dětí nemají vůbec jednoduché postavení jak v rodině, tak ve společnosti a zaslouží si úctu a ocenění.

Název aktivity: Hedvábný šátek⁴⁴

Cíl:

Setkání má za cíl připomenout důležitost role matky v rodině. Celé květnové setkání bude na téma „Moje maminka“. Na začátku si o svých matkách pohovoříme. Rozvineme slovní zásobu na téma jaká je a jak moc si ji vážíme a v životě potřebujeme. Děti se pokusí svou maminku barevně vystihnout nebo použít barvy, které má ráda.

Motivace:

Darovat maminkám šátek, který jim bude připomínat jak moc je jejich dítě má rádo. Děti si odnesou domů pocit, že dokázaly prostřednictvím dárku vyjádřit city a svůj vztah k matce.

Pomůcky:

Hedvábné šátky, barvy na hedvábí, štětce, misky, žehlička a sůl.

Průběh aktivity:

S dětmi si pohovoříme o jejich maminkách a navodíme atmosféru nastávajícího svátečního dne. Poprosíme každé dítě, aby si svou maminku představilo a pokusilo se nám ji popsat. Poté zkusíme společně vymyslet, která barva ji nejvíce specifikuje a vyjadřuje. Dětem se

---

⁴⁴ srov. VÍTKOVÁ, M. *Tvoříme s dětmi originální dárky*. 2012, s. 36.

vysvětlí, že bude hezké, když ostatní vyslechnou a navzájem se prostrídají. Důležitým krokem bude, aby se děti navzájem respektovaly a nerušily se, jelikož některé mají problém udržet pozornost a jen poslouchat. Tato aktivita bude probíhat v cvičné kuchyni v jídelní části, protože je vhodná pro práci s barvou, je zde přístup k vodě a vhodné pracovní plochy. Rozdáme dětem misky s navlhčenými hedvábnými šátky. Pod ně na plochu stolu rozprostřeme igelitové podložky. Položíme na stůl barvy na hedvábí. S těmi děti seznámíme a vysvětlíme, že mohou použít nanejvýš tři barvy. Upozorníme je, že na každou barvu si musí vzít čistý štětec, jinak by barvu znehodnotily. S pomocí dospělé osoby budou postupně zapouštět barvy do vlhkého šátku. Šátek, protože je namočený, se chová stejně jako namočený papír při práci s vodovými barvami. Barvy se budou postupně rozpíjet a začne vznikat barevná mosaika. Dospělá osoba poté doplní zbývající bílá místa barvou, které děti vynechaly. Až dokončí tuto část, uklidí barvy a šátky vyždímají do misky. Hedvábí absorbuje jen určité množství barvy. Šátky protřepeme a položíme zpět na igelit na stůl. Každé dítě dostane hrst soli, kterou dle svých možností vetře do šátku a tím z části zafixuje barvy. Vytvoří se další zapouštěcí efekt. Mezi tím jeden dobrovolník nahřeje žehličku a bude zafixovávat barvu na šátcích. Děti v mezičase uklidí svoje pracovní místa a společně si zahrají slovní fotbal.

Závěr setkání:

V závěru pozveme maminky do kroužku a společně jim popřejeme a zazpíváme písničku k jejich významnému svátku. Děti vybidneme, aby se vyjádřily k barvám, které na své šátky použily, případně zdůvodnily výběr barvy. Rovněž můžeme dát prostor pro komentář přímo obdarovaným maminkám.

Setkání ČERVEN

Toto setkání bude již poslední ve školním roce. Děti spolu prožijí zajímavá odpoledne během celého školního roku. Zažijí různá nová dobrodružství a prožitky, která je do budoucna zajisté obohatí. Poslední předprázdninové setkání se bude týkat výroby originálního trička na prázdniny. Triko, které jim bude připomínat jejich kamarády z kroužku.

Název aktivity: Tričko na prázdniny⁴⁵

---

⁴⁵ srov. BRÝDOVÁ, M. *100 a jeden nápad na originální tričko*. 2007, s. 64.

Cíl:

Toto setkání bude mít za cíl rozloučit se s novými kamarády, které získají díky tomuto projektu vytvořit si triko, které si mohou vzít na dovolenou či tábor. A díky tomuto výrobku, si v letních měsících budou moci vzpomenout, na vše co celý rok spolu zažívaly.

Motivace:

Ukázat dětem vlastnoručně vyrobené tričko, a nabídnout jim možnost si vytvořit podobné. Budou mít možnost se vyjádřit o plánech na prázdniny. Kam pojedou, jestli se budou těšit, případně komu by mohli své nové tričko ukázat.

Pomůcky:

Tričko, barva Duha - 5 barev, fixy na textil, igelit na stoly, žehlička, ocet, sůl, voda, mísa, starý ručník.

Průběh aktivity:

Poslední setkání se bude odehrávat ve cvičné kuchyni, jelikož je zde k dispozici voda, mísy a žehlička. Děti si sednou ke stolům. Vytáhnou si svá donesená trika a popovídáme si společně o prázdninách a chystané dovolené. Dětem ukážeme již vyrobené triko a vysvětlíme jim postup. Ukážou se jim a seznámí se s novými barvami duha. Pak děti společně s dobrovolníky vybídeme, aby si svá trička prvně namočily v miskách s vodou. Dobrovolníci pak trika vyždímají a položí na již přichystaný igelit na stoly. Barvy v sáčcích budou rovnoměrně rozděleny na stoly a děti si samy vyberou, kterou barvou chtějí prvně začít. Barva se sype na trička pomocí sáčků. Pak se rukama vtírají do trik. Mohou použít více barev a roztírat je podle fantazie. Pokud se barvy moc promíchají a vznikne tmavé místo, dá se toto místo odstranit solí, která se do místa nasype a barva zesvětlí. Výsledkem by mělo vzniknout velmi barevné duhové triko dle kreativního nápadu dětí. Každé triko bude vyjadřovat osobnost svého majitele. Po dokončení, když děti budou se svými triky spokojeny, se barvy na závěr zafixují v octu s pomocí dobrovolníků. Dále se trika vyždímají a přežehlí dospělou osobou. Tím zajistíme, že barvy se stanou stálými. Na zadní část se všechny děti mohou podepsat fixy na památku.

Závěr setkání:

Pokud budou děti chtít, mohou si své tričko obléct na společné závěrečné foto. Tím se rozloučíme s dětmi, rovněž s rodiči a požádáme je nakonec, aby se vyjádřily k celoročnímu projektu.

3.1.1 Závěrečné projektové setkání

Na závěr projektu se rodičům a rodinným příslušníkům nabídne pozvání na společné posezení v Pizzeriích na náměstí ve městě. Dětem se nabídne možnost zakoupení limonády a objednání pizzy. Rodiče zde můžou vyjádřit kladné či záporné připomínky a náměty k akcím, které jejich děti přes školní rok měly. Rovněž můžeme zjistit případný zájem v této činnosti pokračovat. Také zjistíme, zda byli rodiče spokojeni z činností dobrovolníků i zvolenými pracovními postupy u jejich dětí. Jestli si myslí, že díky projektu se děti posunuly dál a mají pocit, že také ony patří do nějaké zájmové skupiny.

3.2 Personální zajištění projektu

Na projektu budou spolupracovat dobrovolníci pod vedením vedoucího projektu. Jak již bylo uvedeno výše, počet dětí bude sedm. Jelikož specifika každého jedince jsou velmi různorodá a nároky na pomoc jsou vyšší než u zdravých jedinců, je nutné mít u každého dítěte jednoho dobrovolníka. Ten se dítěti bude věnovat individuálně a pomáhat mu při zvolených aktivitách. Tento člověk bude vedoucím projektu seznámen se zdravotním stavem dítěte a jeho speciálními potřebami. Vedoucí bude úzce spolupracovat jak s dobrovolníky, tak i s rodiči dětí a před začátkem každého setkání si pohovoří o chystané aktivitě. Je žádoucí, aby dobrovolníci, kteří se účastní tohoto projektu, docházeli na činnosti pravidelně, jelikož tyto děti nemají rády změny.

Dále je zde možnost oslovit a požádat o pomoc při činnostech asistentky pedagoga, které děti i školní prostory dobře znají. Je možnost využít i jejich znalostí o handicapu dětí.

3.3 Technické řešení projektu

Rodiče přispějí na projekt částkou, která pokryje většinu nákladů. Děti si budou na každé setkání nosit svou základní výtvarnou výbavu. Tato výbava bude obsahovat plně vybavený penál, dále speciální nůžky a štětce. Další věci, které budou děti potřebovat, jsou přezůvky a zástěra, která ochrání svrchní oděv.

3.4 Bezpečnost práce

Děti budou během projektu pracovat s různými materiály, ostrými předměty a pracovním náčiním, se kterým se běžně neseškávají. Na začátku se vždy seznámí s materiálem a pomůckami, které budou ke své práci potřebovat. V průběhu činností se bude klást velký důraz na osobní bezpečnost každého dítěte. Tuto bezpečnost zajistí pravidelný dohled jednotlivých

dobrovolníků u každého dítěte. Každé dítě bude mít v kroužku u sebe vždy jednu dospělou osobu, která bude pomocnou rukou a někdy i tlumočnickem těchto dětí.

3.5 Rozpočet projektu

Realizace projektu bude probíhat v budově Základní školy U Lesa. Při jednání na této škole nám bylo vyhověno panem ředitelem Mgr. Thomasem Vlachopulosem, že prostory pro volnočasový kroužek nám škola propůjčí zdarma. Na aktivity budou rodiče dětí přispívat částkou 70 korun měsíčně. Tato částka pokryje náklady na jedno setkání. Dobrovolníci i vedoucí pracují zcela zdarma a ve svém volném čase. Myšlenkou projektu jsou nízké náklady rodičů žáků. Díky dobré vůli pana ředitele, který má velký zájem, aby se jeho žáci na škole cítili dobře a rodiče byly spokojeni, jsou finance plně využity na vybavení kroužků.

Po každém společném setkání si děti budou domů odnášet výrobky, které v rámci kroužku vytvoří, aby rodiče viděli, jak jejich finanční prostředky byly využity. Případný zůstatek v projektu, bude využit na konci školního roku na setkání všech zúčastněných. Dle předběžného propočtu finančních nákladů by měly finance stačit na pokrytí všech položek. Částka, která by zůstala, může být použita jako předběžná rezerva pro případ, že ceny potravin a výrobků budou i nadále stoupat. Tímto se předejde zvyšování výdajů na aktivity v průběhu roků od rodičů.

Akce pořádané mimo kroužek ve školních prostorách si rodiče budou hradit zvlášť. Je možnost se domluvit na výlet do Beskyd, zoologické zahrady v Ostravě či společné opékání párků na školní zahradě.

3.5.1 Tabulka celkového rozpočtu projektu

Účel	Suma v Kč
PŘÍJEM	
Příjem od dětí 7 x 70,- x 10 setkání	4.900,-
PŘÍJEM CELKEM	4.900,-
VÝDAJE	
Výtvarné potřeby	3.164,-
Keramická hlína a akrylové barvy	518,-
Suroviny na přípravu pokrmů	528,-

Závěrečné projektové setkání	690,-
VÝDAJE CELKEM	4.900,-

3.5.2 Materiální prostředky

Základní škola U Lesa nabízí v prostorách cvičné kuchyně základní kuchyňské vybavení. Jedná se o mísy, jídelní soupravy, příbory, ruční šlehač, kuchyňské spotřebiče, které v rámci projektu využijeme k přípravě pokrmů a pohoštění rodičů. Dále je zde k dispozici žehlička i žehlicí prkno. V keramické dílně je možno si zapůjčit válečky na hlinu, štětce a pracovní podložky.

3.5.3 Výtvarné potřeby

Výtvarné potřeby budou zakoupeny na začátku projektu a na každé setkání bude nachystán potřebný materiál pro danou činnost.

Položka	Množství	Cena za kus/balení v Kč	Celkem v Kč
tvrdý papír formátu A4	1 balení po 50 ks	194,-	194,-
barevný papír formát A4	3 balení po 20 ks	16,-	48,-
tvrdé barevné papíry	1 balení po 10 ks	55,-	55,-
vlnitá lepenka	2 balení	22,-	44,-
tekuté lepidlo	3 ks	17,-	51,-
tuhé lepidlo	5 ks	34,-	170,-
korálky	1 sada po 100 kusech	22,-	22,-
flitry mix barev	1 sada po 7 barvách	64,-	50,-
kreповý papír mix	1 balení po 10 ks	60,-	60,-
barevné inkousty	1 balení po 6 ks	120,-	120,-
stuha	10 metrů	42,-	42,-
ozdobné ramínka	7 ks	30,-	210,-
hedvábné šátky	7 ks	130,-	910,-
barvy na hedvábí	1 sada po 6 ks	300,-	300,-

květináče	7 ks	24,-	168,-
barevné seno	1 balení	69,-	69,-
lepící pistol	1 ks	120,-	120,-
lepící tyčinka	1 balení po 8 ks	37,-	37,-
třpytky	1 balení	60,-	60,-
netkaná textilie	1 metr	70,-	70,-
zmizík	7 ks	12,-	84,-
barvy Duha	5 sáčků barev po 2 ks	18,-	180,-
fixy na textil	5 ks	20,-	100,-
CELKEM			3 164,-

3.5.4 Keramická hlína a akrylové barvy

Keramická hlína bude použita na výrobu talířků. Dostačující bude kostka o hmotnosti 10 kg. K malbě dokoupíme akrylové barvy v základních barvách.

Položka	Množství	Cena za kus/balení v Kč	Celkem v Kč
keramická hlína	10 kg	134,-	134,-
akrylové barvy	6 barev	64,-	384,- Kč
CELKEM			518,-

3.5.5 Suroviny na přípravu pokrmů

Suroviny se budou kupovat průběžně, vždy aktuálně dle potřeb na dané setkání. Je možno na začátku projektu koupit čaj a cukr, který se dětem v rámci všech setkání může průběžně nabízet.

Položka	Množství	Cena za kus/balení v Kč	Celkem v Kč
Čaj	2 ks	20,-	40,-
cukr	1 kg	25,-	25,-
hladká mouka	1 kg	11,-	11,-
kypřicí prášek	1 ks	2,-	2,-

med	1 ks	50,-	50,-
moučkový cukr	1 kg	25,-	25,-
vajíčka	15 ks	45,-	45,-
perníkové koření	1 balení	20,-	20,-
kokos	1 balení	15,-	15,-
čočka	1 balení	15,-	15,-
hrozinky	1 balení	20,-	20,-
sušená pomerančová a citronová kůra- směs	1 balení	45,-	45,-
hřebíček	1 balení	16,-	16,-
skořice	1 balení	20,-	20,-
těstoviny	1 balení	11,-	11,-
měkký sýr	2 ks	15,-	30,-
Sůl	1 kg	14,-	14,-
pepř	1 balení	12,-	12,-
cibule	2 ks	3,-	6,-
hořčice	1 balení	10,-	10,-
tmavé pečivo	20 ks	4,-	80,-
ocet	1 litr	16,-	16,-
CELKEM			528,-

3.5.6 Literatura

Děti budou mít možnost u některých činností možnost nahlédnout pro inspiraci do knih. Tyto knihy lze zapůjčit v Karvinské knihovně, případně dodat z vlastních zdrojů.

3.5.7 Závěrečné setkání

V rámci projektu se na každé dítě vybere od rodičů určitá částka, se kterou se bude na setkáních disponovat. Po rozpočtu všech položek zůstane částka 690 Kč. Tato částka bude použita na závěrečnou rozlučkovou akci v pizzeriích na náměstí v Karviné.

Položka	Množství	Cena za kus/balení v Kč	Celkem v Kč
limonáda	7 ks	20,-	140,-
pizza	5 ks	110,-	550,-
CELKEM			690,-

Závěr

Myšlenkou projektu bylo vypracování volnočasového kroužku pro děti, které jsou nebo byly integrovány na Základní škole U Lesa v Karviné. Cílem je vyplnit smysluplně čas, který mají a zároveň umožnit rodičům věnovat se v odpoledních hodinách také svým zájmům. Druhotným cíle je odbourání bariér, že trávení volného času je záležitostí jen zdravých dětí.

Projekt je možné realizovat za velké podpory vedení školy U Lesa. Do budoucna je myšlenka rozšířit a nabídnout aktivity přílehlým zařízením, které také vzdělávají nebo rehabilitují žáky s handicapem.

Projekt je členěn do tří celků:

První část bakalářského projektu zaměřuji na základní školu, ve které projekt vznikne. Její historii, zakotvením v regionu. Dále konkrétními integrovanými dětmi na škole. V závěru popisují děti s postižením, co je to integrace a volný čas.

V druhé kapitole rozepisují blíže návazností projektu a analýzu udržitelností. Dále popis, jaké lze použít metody práce s dětmi a rozvoj kompetencí.

Poslední část projektu je nejrozsáhlejší, jelikož rozpracovávám konkrétní činnosti. Podrobně uvádím jednotlivá setkání a zamýšlím se nad realizací s dětmi. Jak nejlépe využít čas a nabídnout všem netradiční aktivity a společnost kamarádů. Vytvořený projekt je upraven pro danou skupinu handicapovaných dětí. Je možno jej využít i na jiných školách, kde bude k dispozici vyhovující prostor.

Věřím, že projekt bude úspěšný s kladným ohlasem dětí, rodičů a do budoucna i veřejností. Aktivity, jež jsem vybrala, jsou specifické pro danou skupinu dětí. Dají se přizpůsobit a nejsou náročné na přípravu a pozdější realizaci. Výhody projektu spatřuji, ve známém prostředí školy. Pevně doufám, že těmto dětem přinesou nezapomenutelné okamžiky radosti, spolupráce a pocitu dobře stráveného času.

Seznam literatury

- BENKOVÁ, P. ZIKL, P. *Dítě s mentálním postižením ve škole*. 1. vydání. Grada: Praha, 2011. 144 s. ISBN 978-80-247-3854-3.
- BRÝDOVÁ, M. *100 a jeden nápad na originální tričko*. 1. vydání. Computer Press: Brno, 2007. 102 s. ISBN 80-251-0674-8.
- DOŇÁROVÁ, V. *Co umí barvy a nůžky*. 1. vydání. Portál: Praha, 2007. 116 s. ISBN 978-80-7367-293-5.
- FRANIOK, P. *Vzdělávání osob s mentálním postižením*. 3. vydání. Ostravská universita v Ostravě, Pedagogická fakulta: Ostrava, 2008. 144 s. ISBN 978-80-7368-622-2.
- HÁJEK, B. a kol. *Pedagogické ovlivňování volného času*. 2. vydání. Portál: Praha, 2011. 240 s. ISBN 978-80-262-0030-7.
- HANZEL T. *Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Karviná-Ráj U Lesa 713*. Statutární město Karviná: Karviná, 2013. 7 s.
- HOROVÁ, J. *Ateliér výtvarných nápadů*. 1. vydání. Portál: Praha, 2008. 129 s. ISBN 978-80-7367-440-3.
- JANKŮJ, M. *Velká kniha výtvarných technik*. 1. vydání. Computer Press: Brno, 2007. 158 s. ISBN 978-80-251-1629-6.
- MAŇÁK, J.; ŠVEC, V. *Výukové metody*. 1. Vydání. Paido: Brno, 2003. 213 s. ISBN 80-7315-039-5.
- MERTIN, V. *Individuální vzdělávací program*. 1. vydání. Portál: Praha, 1995. 105 s. ISBN 80-7178-033-4.
- PÁVKOVÁ, J., a kol. *Pedagogika volného času*. 1. vydání. Portál: Praha, 2008. 224 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

PIPEKOVÁ, J. a kol. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. vydání. Paido: Brno, 2006. 404 s. ISBN 80-7315-120-0.

PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*. 4. vydání. Portál: Praha, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.

SEDLÁČKOVÁ, H. *Pečeme na Vánoce*. 1. vydání. Otovo nakladatelství: Praha, rok 2005. 143 s. ISBN 80 - 7360 -169 -9.

SLOWÍK, J. *Speciální pedagogika*. 1. vydání. Grada: Praha, 2007. 160 s. ISBN 978-80-247-1733-3.

SCHMIDTOVÁ, Z. *Osobní rozhovor*. Karviná, 10. 5. 2014.

SZWEDOVÁ, E. *Osobní rozhovor*. Karviná, 3. 2. 2014

UZLOVÁ, I. *Asistence lidem s postižením a znevýhodněním*. 1. vydání. Portál: Praha, 2010. 136 s. ISBN 978-80-7367-764-0.

VÍTKOVÁ, M. *Tvoříme s dětmi originální dárky*. 1. vydání. Rubico: Olomouc, 2012. 119 s. ISBN 978-80-7346-137-9.

VLACHOPULOS, T. *Výroční zpráva školy 2012/2013*. 13 s.

TOPP 3147. *Nápady na celý rok*. 1. vydání. Ostrava - Mariánské Hory: Anagram, 2003. 32 s. ISBN 80-7342-007-4.

TOPP 5223. *Velká kniha nápadu z přírodních materiálů*. 1. vydání. Ostrava- Mariánské Hory: Anagram, 2006. 79 s. ISBN 80-7342-094-5.

TOPP 3208. *Papírové masky*. Ostrava - Mariánské Hory: Anagram, 2004. 31 s. ISBN 80-7342-020-1.

ZIKL, P. *Děti s tělesným a kombinovaným postižením ve škole*. 1. vydání. Grada: Praha, 2011. 112 s. ISBN 978-80-247-3856-7.

ZORMANOVÁ, L. *Výukové metody v pedagogice*. 1. vydání. Grada: Praha, 2012. 160 s. ISBN 978-80-247-4100-0.

Internetové zdroje

Denní stacionář Dům V Aleji [online]. 2014 [cit. 5-3-2014]. Dostupné z <http://www.socsluzbykarvina.cz/denni-stacionar-dum-v-aleji>.

EUNIKA Karviná [online]. 2014 [cit. 5-3-2014]. Dostupné z <http://www.slezskadiakonie.cz/potrebuji-sluzbu/eunika-karvina-denni-stacionar>.

Základní škola U Lesa [online]. 2014 [cit. 15-3-2014]. Dostupné z <http://ulesakarvina.cz>.

Seznam použitých zkratk

ADHD - Porucha pozornosti s hyperaktivitou

ČEZ - České energetické závody

EVVO - Environmentální výchova

ICT - Informační a komunikační technologie

OKD - Ostravsko-karvinské doly

ŠVP - Školní vzdělávací program

Seznam příloh

Příloha č 1: Souhlas s návštěvou kroužku, pořizováním, používáním a zveřejňováním záznamů a výtvarných či jiných prací dítěte

Příloha č 2: Informace pro rodiče

Příloha č. 1

Souhlas s návštěvou kroužku, pořizováním, používáním a zveřejňováním záznamů a výtvarných či jiných prací dítěte

Zákonný zástupce

Jméno, příjmení: .....

Adresa: .....

Dítě

Jméno, příjmení: .....

Já, zákonný zástupce dítěte, souhlasím, aby mé dítě navštěvovalo kroužek aktivit pro handicapované děti na Základní škole U Lesa. V rámci kroužku může používat netradiční výtvarné materiály a pomůcky, pracovat s nůžkami, nožem a s kuchyňským náčiním s dopomocí dospělé osoby.

Dávám souhlas k pořizování, používání a zveřejňování obrazových snímků (fotografií) a obrazových a zvukových záznamů dítěte a jeho projevů (audio/video nahrávky) a zveřejňování výtvarných či jiných prací mého dítěte v prostorách budovy školy, na webových stránkách školy, v tisku a dalších médiích, a to po celou dobu docházky do kroužku. Byl jsem poučen o právech dle zákona č. 101/2000 Sb. zejména o svém právu tento souhlas kdykoliv odvolat a to i bez udání důvodů.

V ..... dne .....

.....
podpis zák. zástupce

Příloha č. 2

Informace pro rodiče

Jelikož se s dětmi budeme setkávat celý školní rok, je na každý měsíc naplánovaná určitá činnost. Je vhodné, abyste měli informace, s čím se v konkrétním měsíci Vaše dítě bude zabývat. Jaké téma ho čeká a co si odnese z činností.

Program kroužků - jednotlivé měsíce a téma zaměření:

Září - Vzpomínky na prázdniny

První setkání bude hodně o poznání se navzájem, určení pravidel a seznámením se s dobrovolníky. Dále si vytvoří dekorativní závěsný systém, kterým si připomenou nedávné prázdniny.

Říjen - Přáníčka z listí

Po procházce na školní zahradě a nasbírání přírodnin si děti vytvoří přání, které mohou věnovat někomu z rodiny

Listopad - Perníkový adventní kalendář

S blížícím se adventem s dětmi upečeme perníky. Ty si pak vyzdobí a připevní na ramínko. Takto si vytvoří netradiční adventní kalendář, který jim doma pomůže pomalu odpočítávat čas do vánoc.

Prosinec - Vánoční ozdoby z papíru a těstovin

Před vánocemi si budou děti moci zhotovit vánoční ozdobu na stromeček. Zároveň se pokusíme vytvořit příjemnou vánoční atmosféru, kterou všechny děti mají moc rády.

Leden - Keramický podšálek na čaj

Tato činnost bude probíhat v keramické dílně, kde se děti seznámí s prací s hlínou. Vyzkouší si jak s ní pracovat a vlastním přičiněním a úsilím si vyrobí originální talířek

Únor - Masopustní maska

Děti si touto činností vytvoří vlastnoruční masky na připravovaný školní karneval. Pohovoříme si na téma masopust a veselice.

Březen - Chutná pomazánka a nácvik stolování

V březnu Vás s dětmi pozveme na pohoštění a posezení u čaje. Děti se budou již dobře znát a určitě Vás rády ve svém kroužku pohostí.

Duben - Inkoustová slepička

S blížícími se Velikonocemi si s dětmi o svátcích popovídáme a vytvoříme si dekoraci, která bude ozdobou na váš slavnostní velikonoční stůl.

Květen – Hedvábný šátek

Dětem se nabídne možnost vyrobit šátek, který bude jejich dárkem na Den matek. Popovídáme si o svých maminkách a děti si zvolí barvu šátku, kterou má maminka ráda nebo ji připomíná.

Červen - Tričko na prázdniny

Rozloučení s aktivitami bude výroba trička, které si děti odnesou na prázdniny a mohou ho v létě nosit s připomínkou na zájmový kroužek, který celý školní rok navštěvovaly.